БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 216 (963)

29 ОКТЯБРЬ СЕШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Оғир саноат — бутун халқ хўжалигини янада юксалтиришнинг, халқ моддий фаровонлиги ва маданий савиясини янада оширишнинг, Ватанимиз қудрати ва хавфсизлигини янада мустаҳкамлашнинг негизидир! Оғир индустрия ходимларига шон-шарафлар бўлсин!

(Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан).

Пахта нобудгарчилигига қарши кураш — бутун жамоатчилик иши

Улуғ айём — Октябрнинг шонли 40 йиллиги бўсағасидамиз. Бутун совет халқи қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам Октябрь байрамига муносиб меҳнат совғалари тайёрлаш учун зўр ғайрат ва юксак ижодий кўтарилиш билан меҳнат қилмоқдалар. Саноат корхоналарида, колхоз ва совхоз далаларида, машина-трактор станцияларида кенг миқёсда авж олиб кетган Октябрь олди социалистик мусобақаси ўзининг самарали натижаларини кўрсатмоқда. Редакцияга ҳар куни мусобақа илғорларининг ишлари ҳақида хушхабарлар, ғалаба рапортлари келиб турибди.

Октябрь олди мусобақасининг илғорлари қаторида шонли пахтакорларимиз ҳам бор. Бўстонлиқ районидаги Фрунзе номли колхознинг аъзолари пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари адо этиб, пландан ташқари ҳар бир гектар ердан яна 10 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар. Гулистон районидаги «Ўзбекистон 30 йиллиги» колхозининг Ли Семен бошлиқ, Сталин номли колхознинг Мустафоқул Тўраев бошлиқ бригадалари пахта тайёрлаш планини 110 процентдан ошириб бажариб, яна гектаридан 12-15 центнердан қўшимча пахта беришга қарор қилдилар. Колхоз ва совхозларда пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариб, область Ҳурмат тахтасига ёзилаётган бундай бригадаларнинг сони кундан-кунга кўпайиб бораётир.

Агар биз илғор пахтакорларнинг тажрибасидан кенг фойдаланиб, ишга яроқли барча кучни пахта йиғим-теримига тўла сафарбар этсак, меҳнатни тўғри уюштириб, уларнинг унумли ишлашини таъминласак пахта тайёрлаш суръатини ҳамма колхоз ва совхозларда ҳам кескин равишда оширишимиз мумкин. Колхозчилар, совхоз ишчилари ва МТС механизаторларининг фидокорона меҳнати туфайли етиштирилган мўл ҳосил мамлакатга 500 минг тонна пахта топшириш юзасидан олган социалистик мажбуриятни сўзсиз бажариш имконини беради.

Областимиз колхоз ва совхозлари 28 октябргача давлатга 250700 тонна пахта топшириб, планни 54,84 процент бажардилар. Ҳосилнинг талайгина қисми ҳали далада, ғўза тупларида, чаноқларда турибди. Шунга қарамай баъзи бир район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари, колхоз правлениелари йиғим-терим ишларини ҳозирги жиддий вазият талаб қилган даражада уюштирмаётирлар. Айниқса Оққўрғон, Чиноз, Боёвут, Октябрь районларининг кўпгина колхоз ва совхозлари йиғим-терим ишларининг суръатини ва сифатини ошириш учун мавжуд резерв ва ишчи кучларини тўла ишга солмаётирлар.

Область пахтачилигида салмоқли ўрин тутадиган, лекин пахта тайёрлашда ҳаддан ташқари судралиб қолаётган Боёвут районининг раҳбарлари Сардоров ва Қурбонов ўртоқлар бутун куч ва воситаларни йиғим-теримга сафарбар этиш ўрнига ҳамон ваъда бериш, янги графиклар тузиш ва мажлис ўтказиш билан шуғулланмоқдалар, пахта тайёрлаш планини барбод қилаётган айрим колхоз ва совхоз раҳбарлари билан келишувчилик қилиб келмоқдалар. «Боёвут» группасидаги совхозлар эса пахта йиғим-теримида йўл қўйиб бўлмаслик даражада кейинда қолиб, бутун областни орқага тортмоқдалар.

Биз пахта йиғим-теримини муваффақиятли тугаллаш учун курашнинг энг ҳал қилувчи даврида турибмиз. Шу кунларда йўқотилган ҳар бир соатнинг ўрнини сал кунлардан кейин ҳафталар ҳам босолмайди. Шунинг учун бутун кучни йиғим-теримга сафарбар қилиб, фидокорона меҳнатимиз туфайли етиштирилган мўл ҳосилни сира нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олиш — ҳозирги куннинг жанговар шиори бўлмоғи керак. Ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда район партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, МТС, совхоз ва колхоз раҳбарлари йиғим-терим ишларига раҳбарликни ҳар қачонгидан ҳам кучайтиришлари, вақтни ғанимат билиб, даладаги барча ҳосилни тезда йиғиб-териб олиш учун ҳамма воситаларни ишга солишлари лозим. Ҳар бир раҳбарнинг ташкилотчилик қобилияти, партия ва ҳукумат қарорларини амалга ошириш учун курашда сабот ва активлик кўрсатиши мана шу кунларда билинади. Раҳбар ходимнинг хотиржамликка берилиб, ҳақиқий аҳволни бўяб-безаб кўрсатишга, ишдаги нуқсонларни яширишга, партия ва халқ манфаатларига зарар етказадиган нотўғри ҳаракатларни четлаб ўтишга ҳаққи йўқ!

Пахта нобудгарчилигига қарши кураш — бутун жамоатчилик иши, ҳозирги куннинг муҳим вазифасидир. Далаларда, уватларда, йўлларда, хирмонларда тўкилиб, чочилиб ётган пахталар озгина ёмғир ёғиши билан лойга қорилиб нобуд бўлиб кетиши мумкин. Кимки пахтанинг чаноғида қолишига, далада ва йўлларда тўкилишига йўл қўйса, у, давлатга ва колхозга жиддий зарар етказган бўлади. Бироқ очиқ эътироф қилиш керакки, баъзи бир районларда пахта нобудгарчилигига қарши кескин кураш олиб борилмаётир. Айниқса Пискент, Мирзачўл, Ўрта-Чирчиқ ва Оққўрғон районларининг кўпгина колхозларида нобудгарчиликка ва хом пахтанинг терилишига йўл қўйилмоқда.

Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ Қурбонов бошлиқ бригадасида текшириш ўтказилган куни шу бригадада 400 килограмм хом пахта терилганлиги аниқланган. Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхоз подачиси Хожиевнинг айби билан 330 бош қорамол пахта даласига қўйиб юборилган, 2 гектар ердаги пахта нобуд бўлган.

Пахта нобудгарчилиги давлатга ҳам, коллектив хўжаликларга ҳам катта зарар етказишини, центнерлар, тонналар граммалардан ҳосил бўлишини асло унутмаслик керак. Қимматли бойлигимиз, шон-шарафимиз ва ифтихоримиз бўлган пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай давлатга топшириш — бизнинг муқаддас бурчимиздир.

«Бир грамм ҳам пахта нобуд бўлмасин, — дейилади Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетининг матбуотда эълон қилинган Мактубида, — **ҳозирги куннинг жанговар шиори шудир! Барча колхоз ва совхозларда бракчиларга қарши ҳар бир киши қатъий кураш олиб бориши керак. Терилган хом пахта ўрнини тўлатиб бўлмайдиган нобудгарчилик эканлигини ҳар бир теримчи яхши билиши зарур. Хом пахта териш, чаноғида қолдириш, терим ва пахта ташиш вақтида йўл қўйилган нобудгарчилик давлатга ва колхозга етказилган жиддий зарардир. Ҳар бир теримчи шуни яхши билсинки, ҳар туп ғўзада бирор чаноқдаги пахта терилмай қолса ҳам, ҳар гектар ерда 300 килограмм пахта йўқотилган бўлади.**

Ҳақма — нобудгарчиликка қарши курашга!».

Меҳнат совғалари

Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига

☆ ☆ ☆

Оржоникидзе район сабзавотчиларининг муваффақияти

Оржоникидзе райони давлатга картошка, сабзавот, узум, гўшт, сут, жун, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш йиллик планини муваффақиятли бажарди.

Давлатга 4180 тонна сабзавот етказиб берилди, 1468 тонна картошка топширилди.

Улуғ Октябрь байрамига муносиб совға тайёрлаш учун курашаётган район колхозчилари ва механизаторлари далада қолган барча ҳосилни сира нобуд қилмай, тез кунда йиғиштириб олиш учун курашаётирлар. Колхозлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, планга қўшимча равишда 822 тонна сабзавот ва 532 тонна картошка топшириш юзасидан мажбурият олдилар.

Район пахтакорлари йиғим-терим ишларини ҳам тобора кучайтирмоқдалар, экиндан бўшаган ерларни юқори сифатли шудгор қилиб қўйиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Темир йўлчилар ғалабаси

Тошкент темир йўли бўлимининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини янгидан-янги ғалабалар билан кутиб олмоқдалар. 26 октябрда пахта толаси ортиш бўйича белгиланган ойлик топшириқ бажарилди. Ой охиригача мамлакатимизнинг тўқимачилик корхоналарига 1000 тоннадан ортиқ янги пахта ҳосили жўнатилади.

Шунингдек, пахтакорлар учун қишлоқ хўжалик машиналари юбориш ойлик топшириғи ҳам ортиғи билан бажарилди. «Узбексельмаш» заводи машиналарни белгиланган ерларга бир меёрда жўнатиб турибди. Бу ерда ойлик юк ортиш плани 24 октябрдаёқ бажарилди. «Чирчиксельмаш», «Ташсельмаш», Тошкент тўқимачилик комбинати, Олтинтопган комбинати ва бошқа кўпгина корхоналар ҳам ойлик юк ортиш топшириғини муддатидан илгари бажардилар.

А. ВЛАДИМИРОВ.

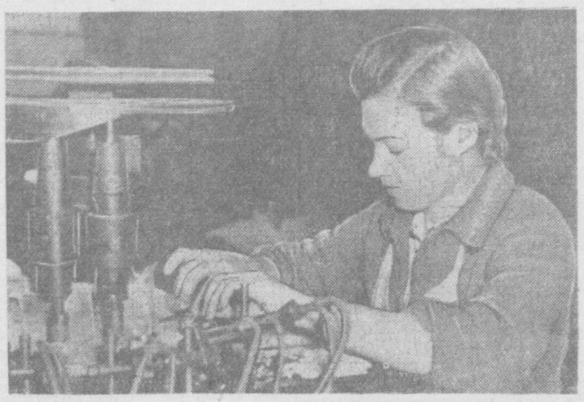

Тошкент радио детали заводининг пайвандчиси А. Серикова байрам олди меҳнат вахтасида туриб смена топшириғини 200 процентдан бажармоқда. **Суратда:** ўртоқ **А. Серикова** иш устида.

В. Нудлер фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Қашқадарё области пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажарди

Қашқадарё областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора кучайтириб, КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб, Коммунистик партия, Совет ҳукуматининг жуда катта ва кун сайин бераётган ёрдами туфайли пахтачиликни ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришдилар.

Областнинг колхоз ва совхозлари баҳорда об-ҳавонинг ноқулай келганлиги ва сув танқислиги натижасида юз берган қийинчиликларни енгиб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар ва пахта тайёрлашни анча уюшқоқлик билан ўтказдилар. Пахта тайёрлаш йиллик давлат плани муддатидан олдин 27 октябрда, ўтган йилдагидан 40 кун илгари 100,2 процент бажарилди. Давлатга 115 минг тонна, ўтган йил шу вақтдагидан 20 минг тонна кўп пахта топширилди. Тайёрланган барча ҳосилнинг 95 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Колхозчилар, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, областнинг барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг октябрь Чақириқларига жавобан астойдил ишлаб, етиштирилган барча ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш ва давлатга пландан ташқари пахта топшириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни ҳам бажариш, ҳамма қишлоқ хўжалик ишларини тезроқ тугаллаш ва чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун қизғин курашмоқдалар.

Бир меёрда ишламоқдалар

Қуйи Чирчиқ районидаги «Новая жизнь» жут-каноп заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари йиллик ишлаб чиқариш планини муддатидан олдин 100,1 процент қилиб бажаришга муваффақ бўлдилар.

Коллектив йил бошидан буён ишлаб чиқаришга илғор технологияни кенг қўлланиб, ички ресурсларни тўла ишга солиб, ойлик ва квартал программаларини ортиғи билан адо этиб келди. Бир меёрда ишлаш, меҳнат интизомига қатъий риоя қилиш ана шу муваффақиятларнинг гарови бўлди.

Корхона коллективи йил охиригача планга қўшимча равишда 900 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилди.

Қ. ПЕРШЕЕВ.

Чўлни ўзлаштирувчилар учун

«Средазхиммаш» заводининг коллективи Октябролди умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, қишлоқ хўжалиги учун кўплаб маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Завод Сибирь ва Қозоғистондаги, Ўрта Осиё республикаларидаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштираётган МТС ҳамда совхоз хўжаликларидан кўплаб заказлар олаётир. Бу ерда ЛТ-10 маркали тайёрлов пунктларида ишлатиладиган янги хил машинани ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва шу агрегат юзасидан заказлар қабул қилишга киришилди. Яқинда ана шундай агрегатдан 700 таси қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштирувчиларга жўнатилди. Бундай машиналардан йил охиригача яна 1800 таси ишлаб чиқарилади ва чўлни ўзлаштирувчиларга жўнатилади.

В. ПРИШЧЕПА.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини байрам қилишда қатнашадиган Хитой делегацияси

ПЕКИН. 26 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг таклифига мувофиқ Халқ вакиллари Умум Хитой мажлисининг Доимий комитети, Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши ва Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун Москвага Хитой Халқ Республикасининг раиси Мао Цзэ-дун бошчилигида делегация юборишга қарор қилдилар.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармасининг ахбороти

Жун тайёрлаш ва харид қилиш йиллик планининг муддатидан илгари бажарилганлиги тўғрисида

Мамлакатимизнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришда янги муваффақиятларга эришдилар, жун тайёрлаш ва харид қилиш йиллик планини муддатидан илгари, шу йил 20 октябрда 102 процент бажардилар. Бу йил ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16 процент ортиқ жун тайёрланди ва харид қилинди.

Қозоғистон ССР, Украина ССР, Ўзбекистон ССР, Қирғизистон ССР, Туркманистон ССР, Озарбайжон ССР, Арманистон ССР, Молдавия ССР, Грузия ССР, Ставрополь ўлкаси, Доғистон АССР, Бошқирдистон АССР, Бурият-Мўғулистон АССР, Кабарда-Балкар АССР, Шимолий Осетия АССР, Тува автоном области, Ростов, Чита, Сталинград, Омск, Белгород, Рязань ва Тула областлари жун тайёрлаш ва харид қилиш планини муваффақиятли бажардилар.

Жун тайёрлаш ва харид қилиш планини муддатидан илгари бажаришга қўйлар сонини ва қирқиб олинадиган жун миқдорини кўпайтириш натижасида эришилди. Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида колхоз ва совхозлардаги қўй ва эчкиларнинг сони ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,2 миллион бош кўпайди.

Давлатга жун топшириш ва сотиш давом этмоқда.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармаси.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 28 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
Бўстонлиқ	0,83	77,33	Бўка	1,06	54,97
Оржоникидзе	1,56	66,82	Янгийўл	1,40	54,68
Урта Чирчиқ	1,46	61,90	Оҳангарон	0,82	52,82
Пискент	1,28	61,74	Мирзачўл	1,22	52,38
Юқори Чирчиқ	1,39	60,31	Оққўрғон	0,91	52,31
Бекобод	1,05	57,88	Октябрь	1,27	50,50
Уртасарой	1,49	57,68	Чиноз	0,96	48,41
Сирдарё	1,36	57,37	Боёвут	1,10	46,21
Верхне-волинск	1,22	55,82	Калинин	1,00	42,49
Гулистон	1,56	55,72	Қуйи Чирчиқ	0,83	40,45

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 28 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
6-«Кўкорол»	1,56	92,77	«Оққўрғон»	0,65	50,81
3-«Оҳангарон»	0,67	67,34	1-«Фарҳод»	0,52	45,79
4-«Вревский»	0,83	61,25	«Дружба»	0,80	45,15
1-«Далварзин»	1,09	59,88	«Мирзачўл»	0,94	44,00
Киров номли	1,37	59,66	1-«Боёвут»	0,99	43,63
«Пискент»	1,25	58,65	«Гулистон»	1,08	42,46
2-«Далварзин»	1,16	55,57	1-«Оҳангарон»	0,67	41,34
«Малик»	1,40	53,42	«ЎзССР беш йиллиги»	0,83	40,45
«Чаноқ»	0,96	53,29	3-«Боёвут»	1,43	40,26
«Социализм»	0,93	52,08	Булганин номли	0,98	37,67
2-«Оҳангарон»	1,00	51,00	Бушуев номли	0,90	29,86

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш юзасидан давлат планларини бажарганликлари учун қуйидагилар область **Ҳурмат** тахтасига ёзиладилар:

№№ п/п	Звено, бригадалар ва совхозларнинг бўлимлари	Гектаридан центнер ҳисобида	Планнинг бажарилиши	Қўшимча олган мажбурияти (гектарига центнер ҳисобида)
	ПИСКЕНТ РАЙОНИ			
1.	Булганин номли колхознинг ўртоқ Ҳаким **Қодиров** бошлиқ бригадаси	33,0	100,3	20,0
2.	«Пискент» совхозининг ўртоқ Мираҳмад **Шораҳмедов** бошлиқ бригадаси	25,0	100,0	10,0
3.	«Пискент» совхозининг ўртоқ Тўлаган **Мўминов** бошлиқ бригадаси	22,0	142,0	5,0
4.	«Пискент» совхозининг ўртоқ Сангир **Нуралиев** бошлиқ бригадаси	18,0	110,0	20,0
5.	«Пискент» совхозининг ўртоқ Абдуғани **Каримов** бошлиқ бригадаси	22,0	100,0	10,0

Қашқадарё области пахтакорларининг ғалабаси

(Ўзбекистон КП Қашқадарё область комитетининг секретари **М. ҒУЛОМОВ** билан суҳбат)

Областимизнинг пахтакорлари Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, меҳнатда ажойиб ғалабага эришдилар. Улар давлат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари, 27 октябрда, ўтган йилдагидан 40 кун олдин бажариб бўлдилар.

Область меҳнаткашлари ғалабага осонлик билан эришмадилар. Бу йилги об-ҳаво шароити ноқулай келди ва пахтадан юқори ҳосил етиштирмоқ учун ҳамма куч ва воситаларни дала ишларига сафарбар қилиш, мавжуд ички резервлардан тўла фойдаланиш зарур эди. Колхозчилар, совхоз ва МТС ишчиларининг астойдил меҳнат қилиши, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ташкилотчилик ишларни моҳирлик билан олиб боришлари туфайли қийинчиликлар муваффақият билан енгилди.

Чигит экиш қизиб кетган пайтда областда ёғингарчилик бошланди. Экилган майдонларда қаттиқ қатқалоқ пайдо бўлиб, чигитни бир текис тўла ундириб олишга халақит берди. Қатқалоққа қарши курашмоқ учун колхозлардаги барча куч ва воситалар сафарбар қилинди. Бешкент, Ғузор, Қарши, Чироқчи районларида ва бошқа районларда ерни юмшатишда ротацион мотигаларидангина эмас, балки от культиваторларидан ҳам фойдаланилди. Кишилар эрта саҳардан то қош қорайгунча вақт билан ҳисоблашмай ишладилар. Натижада ғўзаларнинг нормал ўсиши учун ўз вақтида шароит яратилди.

Лекин совуқ тушганлиги ва қор ёққанлиги тўла ютуққа эришиш учун халақит берди. 45 минг гектар ерда чигит қайта экилди, қўшимча экилди ва кўчат қилиб экилди. Навбатдаги кечиктириб бўлмайдиган вазифа шундан иборат эдики, зўр бериб парвариш қилиш ва озиқлантириш билан, ҳамма майдонда чигитни бир текис тезроқ ундириб олиш билан бир қаторда унинг ўсишини ҳам тезлаштириш, қайта экиш натижасида ўтказиб юборилган фурсатни тўғрилаб олиш керак эди. Пахтакорлар бу ишни ҳам муваффақият билан уддаладилар. Далаларнинг икки томонлама машина билан ишланиши, техникадан юксак унум билан фойдаланилиши ва колхоз ҳамда совхозлардаги меҳнатга яроқли барча аҳолининг ғўзани парвариш қилишда иштирок этиши натижасида тупроқ ҳамиша юмшоқ ҳолда бўлди.

Ҳамма майдонда ғўзалар эрта муддатларда кўплаб маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирилди. Маҳаллий ўғит ўтган йилдагига нисбатан 200 минг тонна кўп солинди.

Пахтакорлар ва механизаторлар ғўзанинг нормал ўсишини таъминлаб, юқори ҳосил олишнинг муҳим шарти бўлган тўлиқ гектар учун курашни кучайтириб юбордилар. Плантацияларни яхшилаб ўлчаб чиқиш ҳақиқатда пахта экилган ерларнинг мўлжаллангандан анчагина кам майдонни ташкил этганлигини кўрсатди. Колхозчилар йўл қўйилган аҳволни тузатиш учун курашиб, бир неча кун ичида уватларга, ўқ ариқларга, карталарнинг бурчаклари ва четларига, далаларнинг ўрта қисмидаги хато чиққан участкаларга ғўза кўчати ўтказиб чиқдилар.

Мана буларнинг ҳаммаси тез орада ўсимликларнинг зарур қалинлик даражасини таъминлаш, мўл ҳосил учун курашнинг асосий даврларидан бирини муваффақият билан тугаллаш имкониятини берди.

Июль ойида ва баъзи районларда ҳатто июнь ойида ғўзани ялпи равишда суғоришга киришиш керак эди. Аммо, бу ишда пахтакорлар олдида яна қийинчиликлар туғилди. Бу вақтда манбалардаги сув шунчалик кам эдики, бу миқдор сувга бўлган эҳтиёжни атиги 30 процент қондира олар эди. Гармсел шамолларининг бошланганлиги аҳволни яна ҳам мураккаблаштирди. Гармсел шамоли тупроқдаги намнинг парланиб кетишини тезлаштирди.

Сувдан фойдаланишнинг синчиклаб ўйланган графиги тузиб чиқилди. Бу графикни тузиш вақтида сувга катта эҳтиёж сезаётган колхозларнинг биринчи навбатда сув олиши кўзда тутилди.

Сув етишмаслиги натижасида рўй берган қийинчиликларга қарши курашда пахтакорларнинг ўзлари ҳам кўпгина ташаббус кўрсатдилар. Масалан, Шаҳрисабз районидаги Карл Маркс номли колхознинг Ҳушвақтов бригадасида ва Китоб районидаги Хрушчев номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳушимова бригадасида сув камчил бўлган вақтда ғўзанинг қуриб қолишига йўл қўймаслик мақсадида плантациялар учун олдиндан шундай сув режими ўрнатдиларки, бундай режимда ўсимликнинг томир системаси тупроққа чуқур жойлашади ва ҳатто қурғоқчилик вақтида ҳам тўла суратда суғоришни талаб қилмайди. Чироқчи, Яккабоғ, Ғузор районларининг бир қанча колхозларида суғориш учун ер ости сувларидан фойдаланиб, бу сувни насослар ёрдами билан далаларга оқиздилар.

Пахтакорлар бир кунни ҳам қўлдан бой бермай ва меҳнат ғайратини асло бўшаштирмай мўл ҳосилни йиғиб-териб олишга киришдилар. Шуни кўрсатиб ўтиш кераккки, бу йил йиғим-терим ишларини ташкил этиш даражаси ўтган йилдагидан анча юқори бўлди. Ҳар бир кўсакни етиштириш учун катта меҳнат сарф қилган кишилар вақтни жуда қадрлайдиган бўлиб қолдилар, бу вақтдан жуда самарали фойдаланишга одатландилар.

Йиғим-теримнинг дастлабки кунлариданоқ ҳамма районларда, колхоз ва совхозларда, бригада ва звеноларда иш нормасини ошириб бажариш учун ҳар бир чаноқдаги пахтани сақлаб қолиш учун кураш авж олди. Минг-минглаб мусобақадошлар мавсумда 10-15 тонна ва ундан ҳам кўпроқ пахта териб бериш мажбуриятини олдилар. Илғор қишлоқ хўжалик артелларида териминг соатлик графигини жорий қилдилар, кўпгина колхозларда пахтаси яхши очилган участкаларда группа бўлиб териш методини амалда синаб кўра бошладилар, пахтани теримчилардан эгат устида қабул қилиб олишни жорий этдилар, илғорларни рағбатлантириш системасини ишлаб чиқдилар. Натижада ҳозирги вақтда ҳар бир колхозда ва совхозда ҳозиргача 10-15 тонна ва ундан ҳам ортиқ пахта терган ўнлаб кишилар бор.

Кўпгина колхозлар давлатга пахта топширишни тугаллаш билан бирга пахта ҳосилини ҳам анчагина оширдилар. Масалан, Китоб районидаги Хрушчев номли қишлоқ хўжалик артелининг колхозчилари ҳозирдаёқ ҳар гектар ердан 37 центнердан пахта топширдилар ва яна 8 центнердан пахта териб олишни мўлжалламоқдалар. Шаҳрисабз районидаги Карл Маркс номли колхозда ва бошқа қишлоқ хўжалик артелларида бу йил ҳосил ўтган йилдагидан анча юқори бўлди.

Пахта учун курашда, бу йил пахтакорлар дуч келган қийинчиликларни енгишда область партия ташкилотининг роли қиёс қилиб бўлмайдиган даражада ошди. Коммунистлар ана шу курашнинг ҳамма даврларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг энг масъулиятли участкаларида бўлдилар, оммани ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақият билан бажаришга кенг сафарбар қилдилар.

Область партия ташкилоти совет ва хўжалик органларини, колхозлар, совхозлар ва МТСларни раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш юзасидан катта иш қилди, кишиларни топширилган иш учун масъулиятни ҳис қилиш руҳида тарбияламоқда.

Область пахтакорлари Улуғ Октябрнинг қирқ йиллигини пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажариш билан, ғалла тайёрлаш ва харид қилиш йиллик топшириғини ошириб бажариш, давлатга пилла, сут, гўшт, қоракўл, тухум, жун топшириш йиллик топшириқларини ошириб бажариш билан кутиб олиб, меҳнат ғайратини сусайтирмаётирлар ва пландан ташқари давлатга 25 минг тонна пахта топшириш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятни муваффақият билан бажармоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар.

(ЎзТАГ).

Октябрь берган эркин ва бахтли ҳаёт

Улуғ Октябрь социалистик революцияси эркаклар билан хотин-қизлар ўртасида асрлардан буён давом этиб келган тенгсизликка абадий хотима берди. Хотин-қизлар мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётида актив қатнашиш, ижодий меҳнат қилиш имкониятига эга бўлдилар. Улар мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини ошириш, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтириш, маданиятни гуллаб-яшнатишда катта ҳисса қўшмоқдалар. Буни Янгийўл шаҳар ва район хотин-қизлари мисолида яққол кўриш мумкин.

Районнинг ўнларча хотин-қизлари партия, совет ва хўжалик ташкилотларида раҳбарлик лавозимларида ишламоқдалар, ўзларининг моҳир ташкилотчи, меҳнатсевар ходим эканликларини амалда исбот қилаётирлар. Район партия комитети саноат бўлимининг мудири Машкарь, шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Миразимова, Свердлов қишлоқ Советининг раиси Маҳкамбоева, Ворошилов номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Азимбоева, кондитер фабрикасининг директори Раҳматова ва бошқа ўртоқлар ўзлари ишлаётган участкада ишни тўғри йўлга қўйиш, омманинг курашини ташкил этишнинг ажойиб ташаббускорлари эканликларини кўрсатмоқдалар.

Кўпгина хотин-қизлар ҳалол меҳнатлари, жамоат ишларида актив қатнашиб, ўзларининг ҳақиқий ватанпарвар эканликларини кўрсатганликлари туфайли меҳнаткашларнинг чексиз иззат-ҳурматига сазовор бўлдилар. Шаҳар хотин-қизларидан икки киши — Ольга Семеновна Куликова ва Заргул Умарова ўртоқлар Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайландилар. 116 хотин-қиз область, шаҳар, район ва қишлоқ Советларининг депутатидир.

Шаҳар саноати йил сайин юксалмоқда. Янги техника ва илғор технологияни кенг жорий қилиш асосида корхоналарнинг ишлаб чиқариш қуввати тўхтовсиз ўсиб, меҳнат унумдорлиги оширилмоқда, маҳсулот сифати яхшиланиб, унинг таннархи камаймоқда. Бу соҳада, шубҳасиз, хотин-қизларнинг катта ҳиссаси бор.

Саноат корхоналарида шаҳар хотин-қизларидан уч мингдан ортиқ киши ишлаётир. Улар мураккаб касбларни моҳирлик билан эгаллаб олиш, ишлаб чиқариш операцияларини аниқ ва тез бажариш намуналарини кўрсатмоқдалар, меҳнат унумдорлигини оширишнинг ажойиб ташаббускорлари бўлмоқдалар. Тикув-пойафзал комбинатининг илғор ишчилари Ж. Умерова, Р. Багауддинова, Ким Татьяна ўртоқлар смена нормасини доим ошириб бажарадилар. Бундай ишлаб чиқариш новаторларини ҳар бир корхонада учратиш мумкин.

Ўнлаб хотин-қизлар ишлаб чиқариш командири вазифасини муваффақият билан бажармоқдалар. Тикув-пойафзал комбинатининг цех бошлиғи ўртоқ Объедкова ўзи раҳбарлик қилаётган участкада ишни намунали ташкил этган. Бу ерда ишлаётган ҳар бир ишчи смена топшириғини ошириб бажаришга ҳаракат қилади.

Хотин-қизлар районда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ишига айниқса катта ҳисса қўшмоқдалар.

Район пахтакорлари бу йил мамлакатга 40 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Ҳозир колхозларда пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш қизғин давом этаётир. Бу ишда район хотин-қизларидан 7 мингдан ортиқ киши қатнашаяпти. Улардан 5463 киши кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, мавсумда 5-10-15 тонна пахта териш мажбуриятини олган. Свердлов номли колхоз аъзолари Эргашева, Пирматова, «Коммунизм» колхозининг аъзоси Ашрапова, «XIX партсъезд» колхозининг аъзоси Тошпўлатова, Фрунзе номли колхоз аъзоси Давришова, Ленин номли колхоз аъзолари Фозилова, Одилова, Ворошилов номли колхоз аъзоси Исмоилова ҳамда бошқа кўпгина чевар теримчилар ҳар куни 200-250 килограмм ва ундан ҳам ошириб пахта тераётирлар.

Юзлаб хотин-қизлар чорвачилик фермаларида ишлаяпти. Улар сигир ва бузоқларни яхши парвариш қилишни ташкил этиб, чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш резервларини қидириб топмоқдалар. Ленин номли колхознинг сут соғувчилари Аширова ва Мусаева ўртоқлар ўтган 9 ой мобайнида ўзларига бириктиб қўйилган ҳар бир соғин сигирдан 2900 килограммдан кўпроқ сут соғиб олдилар. «Октябрь» колхозининг сут соғувчиси Арсланова, Хрушчев номли колхознинг сут соғувчиси Сулиева, Свердлов номли колхознинг сут соғувчиси Талмашева, Сталин номли колхознинг сут соғувчилари Газизова, Хлопина ва бошқа ўртоқлар ҳам юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати областимиз меҳнаткашлари каби районимиз хотин-қизларининг ҳам пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ривожлантириш йўлида қилган меҳнатларига юксак баҳо бердилар. Биргина ўтган йили район хотин-қизларидан 39 киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Шаҳар ва район хотин-қизларига унумли меҳнат қилиш учун қулай маданий-маиший шароит яратиб берилган. Ҳозир корхоналар, колхозлар ва муассасалар ҳузурида 14 болалар боғчаси ва 120 болалар яслиси ишлаб турипти. Уларда 2300 га яқин бола бевосита врачлар назорати остида тарбияланмоқда.

Жуда кўп хотин-қизлар шаҳар ва райондаги халқ маорифи, соғлиқни сақлаш муассасаларида хизмат қилаётирлар. Олий ва ўрта маълумотли 378 хотин-қиз ўқитувчи ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига ўзининг куч ва ғайратини сарфламоқда. Олий ва ўрта маълумотли 306 хотин-қиз халқ соғлиғини сақлаш ишини яхшилаш билан шуғулланаяпти.

Барча совет хотин-қизлари сингари Янгийўл шаҳри ва районининг хотин-қизлари ҳам Октябрь берган эркин ва бахтли ҳаёт самараларидан бениҳоя мамнун бўлган ҳолда ишламоқдалар ва яшамоқдалар. Улар ана шу ҳаёт саҳифасини очган тарихий куннинг 40 йиллигини завод ва фабрикаларда, колхоз далаларида, маданий қурилиш соҳасида самарали меҳнат қилиб, янгидан-янги муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар.

А. ҚУРУМБОЕВА.

Янги китоблар

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди:

«Ўзбекистон ССР тарихи» (1 том, иккинчи китоб), 507 бет, тиражи 10.000, баҳоси 29 сўм 40 тийин.

З. М. АКРАМОВ. — **«Фарғона водиси»**, 86 бет, тиражи 3.000, баҳоси 5 сўм 30 тийин.

Я. И. ПЕРЕЛЬМАН. — **«Қизиқарли физика»** (физикага оид парадокслар, жумбоқлар, масалалар, тажрибалар, чалкаш саволлар ва ҳикоялар, иккинчи китоб). 304 бет, тиражи 10.000, баҳоси 5 сўм 95 тийин.

Ғ. РАҲИМОВ. — **«Электроника»** 115 бет, тиражи 5,000: баҳоси 1 сўм 75 тийин.

М. Н. НАБИЕВ — **«Азотнокислотная переработка фосфатов»**. (449 бет, тиражи 2000, баҳоси 21 сўм 60 тийин.

В. Е. ЕРЕМЕНКО. — **«Режим орошения и техника полива хлопчатника»** 400 бет, тиражи, 1000; баҳоси 19 сўм.

„Муштум" далада

Область комсомол комитетининг ташаббуси билан «Комсомолларнинг енгил кавалерияси» бригадаси ташкил этилди. Бу бригада аъзолари Гулистон районидаги бир қатор колхозларда бўлиб, унда «Муштум далада» деган сатирик ва юмористик газета чиқармоқдалар. Газетада пахта йиғим-теримида кундалик нормани бажармовчи, пахтанинг нобуд қилинишига йўл қўяётганлар қаттиқ танқид қилинмоқда.

Масалан, «Муштум далада»нинг бир сонида Крупская номли колхознинг ўртоқ Усмон Жабборов бошлиқ 1- бригада аъзолари кундалик терим графигини бажармаётгани карикатуралар билан кўрсатилган. Шунингдек, Тошкент шаҳридан ёрдамга келган 107- мактабнинг айрим ўқувчилари пахтани оралаб тераётгани, пахтани нобуд қилишга йўл қўйилаётгани танқид қилинган.

«Муштум далада» деворий газетасининг навбатдаги сонлари Ленин номли, Фрунзе номли, Андреев номли, «Красная заря» колхозларида чиқарилиб, унда пахта йиғим-терими даврида содир бўлаётган камчиликлар танқид қилинган.

Бу тадбир район колхозларида пахта йиғим-терими суръатини тезлатишда, нобудгарчиликка қарши курашда пахтакорларга катта ёрдам бермоқда.

М. АБДУРАИМОВ.

КЎП ТИРАЖЛИ КОЛХОЗ ГАЗЕТАСИНИНГ БИРИНЧИ СОНИ ЧИҚДИ

Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг органи «Ленинский путь» кўп тиражли газетасининг биринчи сони чиқди.

Газетада «Улуғ байрамни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун» деган шапка остида трактор бригадасининг механиги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Пай Нам, колхоз қурилиш инженери И. Хван, ферма мудири А. Ким ва бошқа ўртоқларнинг материаллари босилган. Бу материалларда байрамолди мусобақасида эришилаётган муваффақиятлар, олинган мажбуриятларнинг бажарилиши баён қилинади. Шунингдек, газетада колхоз ишлаб чиқаришида йўл қўйилаётган камчиликлар танқид қилинган хабар-мақолалар босилган.

Газета ҳар ойда 3 марта чиқади.

Ўзбекистонда фаннинг равнақ топиши

УЛУҒ ОКТЯБРЬ 40 ЙИЛЛИГИГА

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти **Ҳ. М. Абдуллаев** ЎзТАГ мухбири блан суҳбатда бундай деди:

— Қадим замонлардаёқ ўзбеклар ва Ўрта Осиёнинг бошқа халқлари ўз ораларидан ажойиб олимларни етиштирган эдилар. Ҳозирги Ўзбекистон территориясида дунё фан хазинасига катта ҳисса қўшган Хоразмий, Абу Али ибн Сино, Беруний, Улуғбек, Навоий каби буюк мутафаккирлар яшадилар ва ижод қилдилар. Лекин, булар сингари ҳар тарафлама билимдон кишилар бармоқ билангина саналар эди. Иқтисодий ва сиёсий зулм исканжасида қолган халқ ўз қобилияти ва талантини тўла равишда рўёбга чиқара олмас, саводсизликка маҳкум этилган эди. Туркистонда революцияга қадар битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди. Рус зиёлилари илғор доираларининг вакиллари томонидан бу ерда ташкил этилган бир нечагина илмий жамиятлар ҳам моддий жиҳатдан етарли даражада таъминланмаганлари сабабли илмий-текшириш ишларини тор доирада олиб борар эдилар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг олий маълумот соҳасидаги тадбирлари Ўзбекистонда фаннинг ривожланиши учун асос бўлиб хизмат қилди. В. И. Ленин томонидан Тошкент давлат университетини таъсис этиш тўғрисидаги Декрет имзоланган 1920 йилнинг сентябрь ойи ўзбек халқи тарихида муҳим давр бўлди. Кадрлар тайёрлашга кўп меҳнат ва маблағ сарф қилинди. Орадан кўп вақт ўтмай университет негизида ўнлаб бошқа институтлар вужудга келди ва улар мустақил равишда ишлай бошлади. Улар юқори малакали педагоглар билан таъминланган бўлиб, уларнинг ихтиёрида лабораториялар ва тажриба участкалари, бой кутубхоналар бор эди.

Ҳозир Ўзбекистонда 32 олий ўқув юрти бўлиб, олий маълумотли 150 минг мутахассис тайёрланди. Мутахассислар сони жиҳатидан республика фақат Шарқдаги чет эл мамлакатларидангина эмас, балки Ғарбий Европадаги баъзи капиталистик мамлакатлардан анча ўзиб кетди. Ўзбекистонда ҳар 10 минг кишига олий ўқув юртини тамомлаган 81 киши тўғри келади; бу Франциядагига қараганда икки баравар, Туркиядагига қараганда етти баравар, Эрондагига қараганда йигирма саккиз баравар кўпдир.

Жуда кўп миллий интеллигенция армиясининг вужудга келтирилганлиги, ўзбек халқи маданий даражасининг умумий ўсиши, улуғ рус халқининг ва бошқа қардош иттифоқчи республикалар меҳнаткашларининг кундалик ёрдами республикада илм-фаннинг гуллаб ўсиши учун муҳим фактор бўлиб хизмат қилди. Бу жиҳатдан нақадар катта муваффақиятларга эришилганлигини шу факт кўрсатиб турадики, Ўзбекистонда ҳозир қарийб 6 минг олим, шу жумладан: 200 фан доктори ва 2 мингдан ортиқ фан кандидати бор. Ўзбекистон илмий ходимлар сони бўйича Совет Иттифоқида учинчи ўринда туради. Республикада юзга яқин илмий муассасалар ишлаб турибди, булар орасида қирқдан ортиқ илмий - текшириш институтлари, уларнинг филиаллари ва бўлимлари бор. Олимларнинг фаолияти Ўзбекистон ССР Фанлар академияси томонидан бирлаштирилиб турилмоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида 28 академик ва 35 корреспондент аъзо бор. Илмий ишлар доираси кенгайгани муносабати билан бу йил Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси ташкил этилди.

Мамлакатнинг барча олимлари билан бирга Ўзбекистон фан арбоблари ҳам инсониятни янги кашфиётлар билан бойитмоқдалар, коммунистик жамият қуриш учун, партия XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Фақат кейинги йиллар ичидагина халқ хўжалигига жорий қилиш учун улар томонидан республика экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлган 60 дан ортиқ катта асар тайёрланди.

Республика Фанлар академияси томонидан Фарғона ва Зарафшон водийларининг, Оҳангарон кон саноат районининг, Амударё қуйи қисмининг ишлаб чиқариш кучларини кенг миқёсда комплекс суратда ўрганиш амалга оширилди.

Ўзбекистон геологлари Ўрта Осиёда фойдали қазилмалар йўқ деган эски назарияни рад этдилар. Олимлар республикада фойдали қазилмалар кўп эканлигини исбот қилибгина қолмай, балки янги конлар топдилар, уларнинг саноат йўли билан ишлатилиши мумкинлигини аниқлаб бердилар. Фақат Қорамозор тоғруда районида урушдан кейинги даврда топилган минераллар миқдори Альп тоғлари территориясида топилган минераллар миқдоридан кўп ҳисобланади. Бу ерда ҳозиргача фан учун номаълум бўлган минераллар, шу жумладан, бирунит минерали топилди. Геолог олимларнинг муваффақият билан ишлаши республикада оғир индустриянинг вужудга келтирилиши учун, жумладан, унинг мамлакатга нефть, кўмир, рангли ва нодир металлар, қурилиш материаллари берадиган тармоқларини вужудга келтириш учун анча ёрдам берди.

Илмий муассасаларнинг коллективлари партия XX съездининг қарорларига амал қилиб, ишлаб чиқариш техникасини тараққий эттиришга актив ёрдамлашмоқдалар. Ҳозирги замон физикасининг электроника, чала ўтказгичлар, радиоактив нурлар, толали моддалар физикаси каби муҳим соҳаларида Ўзбекистон олимларининг асарлари ва ишлари кенг шуҳрат қозонди.

Тошкентда ядро физикаси институти ишга бошлагандан кейин бу соҳадаги ишлар ҳозир айниқса кенг кўлам олди. Ядро физикаси институтининг ташкил этилиши республика илмий кадрларининг етуклигидан далолат беради. Олимларимизнинг эҳтимоллик назарияси ва математика статистикаси, гидроэнергетика, ишлаб чиқаришни автоматлаштириш проблемалари юзасидан яратган асарлари фанга қўшилган катта ҳиссадир.

Ўзбекистон химиклари минерал ўғитларнинг бир қанча янги хилларини яратиш технологиясини ишлаб чиқдилар, цемент ишлаб чиқариш учун маҳаллий хомашёдан фойдаланиш, нефть конларини ишга солиш, маҳаллий кўмирдан металлургия учун кокс ҳосил қилишга доир саноат учун рационал таклифлар киритдилар. Ўзбекистоннинг алкалоидга бой флорасини ўрганиш соҳасида кўп иш қилинди. Шуни айтиш кифоя қиладики, кейинги вақтларда олимлар ёввойи ўсимликлар ичидан илгари номаълум бўлган ва даволаш хусусиятларига эга бўлган 60 та янги алкалоидни ажратиб олдилар.

Саноатни бошқаришнинг янги формаларига ўтиш, халқ хўжалиги кенгашларининг ташкил этилиши фан билан ишлаб чиқаришнинг яна ҳам маҳкамроқ боғланиши учун шароит яратиб беради.

Ўзбекистон илмий муассасаларининг коллективлари республика экономикасининг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш учун курашга фан қўшадиган ҳиссани кун сайин кўпайтиришни ўзларининг муҳим ватанпарварлик бурчи деб биладилар. Деярлик ҳамма билим соҳаларининг олимлари — биологлар, химиклар, экономистлар, техника фани намояндалари пахтачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган проблемаларни ҳал қилиш устида зўр бериб ишламоқдалар.

Илмий муассасалар ғўза физиологиясини ўрганиш, оз меҳнат сарф қилиб мўл ва муттасил ҳосил олишни таъминлайдиган агротехника методларини ишлаб чиқиш юзасидан жуда катта иш қилдилар. Ўзбекистон селекциячилари томонидан Ўрта Осиёда узун толали пахта етиштириш мумкинлиги исботланди, ғўзанинг турли тупроқ-иқлим шароитига мослаштирилган янги, мўл ҳосил берадиган сортлари яратилди. Ғўзани заракунандалардан ва касалликлардан сақлайдиган эффектив воситалар топилди ва ишлаб чиқаришга топширилди, тупроқнинг шўрини кетказиш йўллари аниқланди. Сўнгги йилларда фаннинг янги тармоғи — пахта химияси ривожланди. Бу соҳада ҳозир тўпланган илмий материал яқин орада химия ёрдами билан ғўзанинг ўсиш процессларини бошқариш, унинг пишиб етилишини тезлатиш ва ҳосилни ошириш, пишиқ тола олиш имкониятини беради.

Пахтачиликни янада ривожлантириш вазифалари олимлар олдига дала ишларини комплекс механизациялаш проблемасини кескин қилиб қўйди. Бир қанча илмий муассасаларнинг коллективлари бу проблемани ҳал қила туриб, турли агрегатларни конструкция қилиш, ғўзани парвариш қилиш юзасидан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига ва машинасозларга анчагина муҳим маслаҳатлар бердилар. Ҳозирги вақтда олимлар ҳосилни йиғиб олишни механизациялаш вазифасини ҳал этиш устида зўр бериб ишламоқдалар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқлари юзасидан ҳам олимлар томонидан неча ўнлаб актуал проблемалар ҳал этилмоқда.

Ижтимоий фанлар соҳасида тадқиқот ишлари олиб бораётган илмий коллективларнинг тематикасига киритилган масалалар доираси жуда кенгдир. Шарқшуносларнинг, тарихчиларнинг, археологларнинг, тилшуносларнинг, экономистларнинг кўп асарлари юксак баҳо олди. Халқаро геофизика йили программасига кирган проблемаларни ишлаб чиқаришда ўзбек олимлари актив қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон олимлари республикада фанни ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукумат томонидан қилинаётган оталарча ғамхўрликни доим сезиб турибдилар. Илмий муассасаларнинг моддий базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш учун тобора кўп маблағ ажратилаётганлиги, янги институтлар ташкил қилиниши ана шу ғамхўрликнинг ёрқин мисолидир. Фақат кейинги икки йил ичида, Ядро физикаси институтидан ташқари, Ўзбекистон ССР фанлар академияси системасида Ўсимлик хомашёси химияси институти, сув проблемалари ва гидротехника институти, ўлка медицинаси институти ташкил этилди. Тошкентда ҳисобловчи йирик марказ қурилиши тўғрисида қарор қабул қилинди.

Бу ғамхўрликдан илҳомланган Ўзбекистон олимлари илмий-текшириш ишларини янада юксак даражага кўтаришга, ишлаб чиқариш билан алоқани янада мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Тошкент авторемонт заводининг коллективи тезкор токарь ва актив рационализатор ўртоқ А. Асосковнинг номини ҳурмат билан тилга олади. У смена топшириғини доимо 150 процентдан орттириб бажаради. Суратда: ўртоқ А. Асосков.

Қ. Розиқов ва М. Турсунхўжаев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

БЕКОБОД РАЙОНИДА

ЧАНОҚ ҚИШЛОҒИ ОБОД БЎЛМОҚДА

«Чаноқ» совхозининг маркази— Чаноқ қишлоғи кундан-кунга обод бўлмоқда. Совхоз маъмурияти қишлоқнинг қиёфасини ўзгартиришга кўплаб маблағ ажратаётир. Шу вақтга қадар аҳоли ариқ суви ичиб келар эди. Яқинда артезан қудуғи қазилиб, тоза ва мазали сув чиқарилди. Қишлоқда янги радиоузель ишга тушурилиб, 100 дан ортиқ хонадоннинг уйи радио точкалари билан таъминланди.

Қишлоқ кўчаларига шағал тўкилиб, текисланаётир. Кўчанинг икки томонига дарахт кўчатлари ўтқазилмоқда. Яқинда «Чаноқ» совхозини 1-«Далварзин» совхози билан боғлайдиган 12 километрли йўл ремонт қилина бошлади.

КОЛХОЗ ТЕЛЕФОНЛАШТИРИЛДИ

Ленин номли колхозда телефон алоқалари яхшиланмоқда. Яқинда колхознинг ҳамма участкаларига телефон линиялари ўтказилди. Бу эса колхоз правлениесининг пахтачилик участкалари ва чорвачилик фермалари билан алоқасини анча яхшилади.

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ УЧУН

Навоий номли 29-ўрта мактабда қўшимча бинолар қурилаётир. Яқинда ўқувчилар учун ётоқхона қуриб битказилди. Бундан ташқари янги ошхона қурилди, станоклар ўрнатиладиган устахона ва бошқа ёрдамчи бинолар ҳам қурилмоқда. Қурувчилар бу ишларни қисқа вақтда битказиш учун мусобақа асосида ишлаётирлар.

ЯНГИ ҲАММОМ

2-МТСда ҳаммом қурилиб, фойдаланишга топширилди. Ҳаммомда ювиниш учун ҳамма қулайликлар яратилган. Бу ерда механизаторларга маданий хизмат кўрсатилмоқда.

А. ҲОЛМУРОДОВ,
М. АҲМЕДОВ.

Буюк юксалиш йўлида

И. ХУСНУТДИНОВ,
Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари.

Совет кишилари яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун зўр ғайрат ва шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётирлар. Хўжалигимизнинг ҳамма соҳалари бўйича қўлга киритилган буюк ғалабаларимизга якун ясалмоқда, яқин ва келажакда амалга ошириладиган улуғвор ишларимизнинг перспективалари чизилмоқда.

Бекобод шаҳар меҳнаткашлари ҳам бу улуғ айём кунга бутун совет халқи сингари катта ғалабалар билан келмоқдалар. Биз кенг тармоқли хўжалигимизнинг барча соҳаларида қисқа вақт ичида мисли кўрилмаган катта ютуқларга эришдик. Бекобод шаҳрининг ташкил топганига атиги 12 йил бўлди. Лекин мана шу қисқа вақт ичида бир вақтлар қақроқ чўлдан иборат бўлган қадимий Бекобод қишлоғи ўрнида социалистик индустриал шаҳар вужудга келтирилди. Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбек халқининг ва бутун совет кишиларининг қаҳрамонлиги билан вужудга келтирилган Фарҳод гидроэлектростанцияси Бекобод шаҳрининг областимиздагина эмас, балки республикамизда йирик саноат марказларидан бирига айланишида ҳал қилувчи роль ўйнади. Ҳозирги вақтда Бекобод шаҳрида 24 та саноат корхонаси, транспорт ва қурилиш ташкилотлари ишлаб турибди. Булар орасида В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи, Ф. Э. Дзержинский номли цемент ва асботруба заводи, пахта тозалаш ва ғишт заводлари бор. Бу корхоналарда тайёрланаётган саноат маҳсулотлари республикамизнинг ҳамма область ва районларига, шунингдек Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларга ҳамда Иттифоқимизнинг турли шаҳарларига юборилиб турибди.

Партия ва ҳукумат Мирзачўл ерларини ўзлаштириш, уни республикамизнинг йирик пахта базасига айлантириш тўғрисида қарор қабул қилганидан сўнг шаҳримиз хўжалиги янада кенгайди. Мавжуд автобаза ва машина-йўл станцияларининг механизация базалари кенгайди. Бундан ташқари, ўнлаб қудратли экскаваторларга, бульдозер ва скреперларга эга бўлган йирик машина-экскаватор станцияси ташкил этилди.

Саноат корхоналарининг кейинги йилларда нақадар ривожланиб бораётганлигини, тайёрланаётган маҳсулотларнинг кун сайин кўпаяётганлигини қуйидаги рақамлардан ҳам аниқ кўриш мумкин: саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш бу йил 1946 йилдагига қараганда 39 баравар ортди. Капитал маблағ ажратиш эса фақат кейинги 2 йил мобайнида 7 мартадан зиёдроқ кўпайди, яъни 1955 йилдаги 7 миллион сўмдан 1957 йилга келиб 50 миллион сўмни ташкил этди.

Саноат корхоналарининг ходимлари, бинокорлар, механизаторлар Октябрь байрами шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 10 ойлик программасини 104,6 процент бажардилар. Мана шу муддат ичида саноат корхоналари коллективлари планга қўшимча равишда 6 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрлаб бердилар.

Илғор корхоналар йил бошидан бери олган социалистик мажбуриятларини 7 ноябрга қадар бажариш ва қўшимча равишда кўпгина маҳсулот тайёрлаб бериш учун курашаётирлар. Металлургия заводининг ишчилари улуғ байрам кунигача пландан ташқари 4,5 минг тоннадан пўлат ва прокат, цемент ва асботруба заводининг коллективи эса 1 миллион дона шартли шифер плиталари ҳамда 5 километр шартли труба тайёрлаб бериш мажбуриятини олган эдилар. Агар ўтган 10 ойга якун ясалса, бу илғор корхоналарнинг коллективлари ўз сўзларининг устидан чиқаётганликларини кўрамиз. Металлурглар қўшимча равишда шу кунгача қарийб 3 минг тонна пўлат етказиб бердилар. Худди шу муддат ичида цемент ва асботруба заводи ишчилари қарийб бир миллион дона шартли шифер плиталари ҳамда кўп миқдорда трубалар тайёрлаб бердилар. Пахта тозалаш заводи коллективи ҳам дуруст натижаларни қўлга киритди. Бу корхона 10 ой ичида пландан ташқари 313 тонна тола ишлаб чиқарди. Айрим корхоналар, хусусан «Бегаватцемремонт» заводи ҳамда қум-шағал карьери коллективлари ҳозир 1958 йил ҳисобига ишлаётирлар.

Металлургия заводининг илғор мартенчилари пўлат эритиш ишларини прогрессив методлар асосида уюштириб, биргина октябрь ойида 186 марта тезкор усулда пўлат эритдилар. Илғор пўлат қуювчилардан коммунист ўртоқ Жалилов область Советининг депутати ўртоқ Мирзаматов, ёш коммунист ўртоқ Краси ва бошқа ўнлаб илғорлар прогрессив технологияни кенг қўлланиб, катта муваффақиятларга эришдилар. Завод ишчилари ва хизматчилари рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини кўплаб амалга оширaётирлар. Шу вақтга қадар 104 та рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди ва давлатнинг 800 минг сўм маблағи иқтисод қилинди. Корхона маъмурияти кўпгина ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширди. Жумладан, мартен печларининг ҳамда бошқа ишлаб чиқариш участкаларининг тўла механизациялаштирилиши меҳнат унумдорлигини анча кўтариш имкониятини берди.

Пахта тозалаш заводи коллективи янги пахта ҳосилини қабул қилиш ва қайта ишлашга йил бошиданоқ пухта тайёргарлик кўриб, маҳсулот ишлаб чиқариш планининг ортиғи билан бажарилишига эришаётир. Бу ерда ҳамма процесслар тўла механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган. Бундан ташқари, завод юқори иш унуми берадиган янги механизмлар билан таъминланди. Яқинда юқори босимга эга бўлган янги пресс ишга туширилди.

Мирзачўлни ўзлаштирувчиларни етарли миқдорда қум-шағал ва цемент сингари бинокорлик материаллари билан ўз вақтида таъминлаб туриш ҳар бир корхона, ҳар бир механизация базаси коллективининг диққат марказида турибди. Қум-шағал карьери механизаторлари тош-шағал қазиш йиллик планини сентябрь ойи бошларидаёқ бажариб қўйган эдилар. Бу коллектив йил охирига қадар яна 5 минг кубометр тош ва шунча шағал етказиб бериш учун курашаётир. Меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришган бу коллектив шаҳар партия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди.

Фарҳод ГЭСи энергетиклари ҳам байрамолди умумхалқ мусобақасига қўшилиб, яхши натижаларга эришдилар. Станция агрегатлари муваффақиятли суратда капитал ремонтдан чиқарилди, шунингдек Янгиер шаҳри билан ГЭСни боғлайдиган ҳар бири 20 минг киловатт-соатли икки трансформатор ўрнатилди.

Шаҳримизда уй-жой қурилишини олиб бораётган ташкилотлар КПСС Марказий Комитети ҳамда СССР Министрлар Советининг «СССРда уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида» деб чиқарган қарорига асосан ўз ишларини қайта қурдилар. Илғор қурилиш ташкилотлари қўшимча мажбурият олдилар ва ана шу мажбуриятни бажариш учун ҳормай-толмай меҳнат қилаётирлар. Қурилиш ташкилотлари бу йил 45 миллион сўм ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларини бажаришлари керак. Бинокорлар йил охиригача 10 минг квадрат метр уй-жой биносини қуриб, фойдаланишга топширадилар. 704-қурилиш бошқармаси бинокорлари 7 ноябрга қадар бошланган объектларни тўла-тўкис битказиш ва 7,5 минг квадрат метрдан ортиқроқ уй-жой биносини меҳнаткашларга топшириш учун курашаётирлар. Бекободликлар Горький автомобилсозлари бошлаб берган ажойиб ташаббусни кенг қўллаб-қувватладилар ва ўз кучлари, маблағлари билан кўплаб уй-жой бинолари қуришга киришдилар. Шунингдек, бу йил якка тартибда уй-жой қуриш ишлари ҳам авж олаётир. Бу йил биз ҳаммаси бўлиб 22 минг квадрат метрга яқин уй-жой биноларини фойдаланишга топширамиз.

Бироқ шаҳримизда илғор корхоналар билан бир қаторда давлат планларини ҳамда олинган мажбуриятларни бажармаётган қолоқ корхоналар ҳам йўқ эмас. Фарҳод ГЭСи коллективи биринчи ярим йилликда бирмунча муваффақиятларни қўлга киритган бўлса-да, кейинчалик ишни анча бўшаштириб қўйди. Бунга сабаб шуки, ГЭС маъмурияти ва партия ташкилоти йил бошида эришилган муваффақиятлар билан мағрурланиб кетдилар. Шаҳар партия комитети эса ГЭСда ҳукм сураётган ўзибўларчиликка тезда барҳам бермади.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Тошкент иқтисодий-маъмурий райони Халқ хўжалиги кенгашининг оғир саноат бошқармаси раҳбарлари металлургия заводини ўз вақтида материал-техника билан етарли миқдорда таъминламади. Масалан, август ойида чўян ва металл хомашёси тўла етказиб берилмаганлигидан давлатга 1222 тонна прокат кам берилди.

Цемент ва асботруба заводлари бирлаштирилганидан сўнг материал-техника базасидан унумлироқ фойдаланиш, транспорт ҳамда электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш имкониятлари вужудга келди. Шунга қарамай, бу корхона давлат планларини ва олинган социалистик мажбуриятларни илғор цехлар, участкалар ҳисобигагина бажариб келаётир. Цемент заводининг ишлаб чиқариш цехи кўп вақтдан буён қониқарсиз ишлаяпти. Бунга сабаб шуки, цехдаги мавжуд айланма печлар коэффициентидан тўла фойдаланилмаётир. Мавжуд печлардан фойдаланиш коэффициенти пландаги 0,92 ўрнига фақат 0,81 ни ташкил этади, холос.

Яқинда бу ерда бўлиб ўтган очиқ партия мажлиси йиғилишида ишлаб чиқариш цехининг орқада қолаётганлиги муҳокама қилинди. Ишчилар ва мутахассислар цехнинг орқада қолиш сабабларини рўй-рост очиб ташладилар ва маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятлари чексиз эканлигини конкрет фактларда кўрсатиб ўтдилар. Улар Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши бинокорлик материаллари саноати бошқармаси раҳбарлари олдига ҳақли эътирозлар қўйдилар. Бошқарма капитал қурилиш учун зарур бўлган материал ҳамда техника асбоб-ускуналарини тезроқ етказиб беришга ҳаракат қилмаётир. Цемент тегирмонини қуриш ва уни ишга тушириш учун зарур бўлган проект-смета ҳужжатлари, шунингдек электр асбоб-ускуналари ҳанузгача етказиб берилмаган. Бу ҳол бу йилги ва келгуси йил цемент ишлаб чиқариш давлат планларининг бажарилишини хавф остида қолдиради.

Шаҳар партия комитети юқоридаги корхоналар ишида мавжуд бўлган камчиликларни тезда тугатиш ва олинган социалистик мажбуриятни муддатидан олдин бажариш учун конкрет тадбирлар белгилаган. Барча корхоналарнинг коллективлари бу ишларни амалга оширишимизда бизга яқиндан ёрдам бераётирлар.

Шаҳар хўжалигининг барча тармоғи кун сайин кенгайиб бораётир. Ҳозирги вақтда мавжуд темир-бетон корхонасидан ташқари йирик темир-бетон блоклари заводи қурилаётир. Йилиги 28 миллион дона пишиқ ғишт етказиб бериш қувватига эга бўлган ғишт заводи ҳамда сут заводи ҳадемай фойдаланишга топширилади.

Шаҳримиз металлурглари, энергетиклари ва бинокорлари яқинлашиб келаётган катта байрам улуғ Октябрнинг 40 йиллигида меҳнатда катта муваффақиятлар билан кутиб оладлар.

Етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай тезроқ йиғиб - териб олайлик!

Камқувват колхозларга ҳар тарафлама яқиндан ёрдам берайлик

Область қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари бу йил ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб, пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда колхоз ва совхозларнинг пахта далаларида меҳнат қилаётган теримчилар ва механик-ҳайдовчилар Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зўр ғайрат билан курашмоқдалар.

Пахтакорларга шаҳарлар ва район марказларининг меҳнаткашлари, ўқувчи ва студентлар ҳам амалий ёрдам кўрсатаётирлар. Ҳозир ҳар бир киши пахта йиғим-теримида қатнашиш ватанпарварлик бурч эканлигини жуда яхши билади.

Маҳаллий партия, совет, комсомол ва қишлоқ хўжалик ташкилотлари ҳамда тайёрлов органларининг ходимлари йиғим-терим даврида ишни пухта ташкил этишлари, ҳар бир кишининг унумли меҳнат қилиши учун қулай шароит яратиб беришлари керак.

Областда пахта тайёрлаш ишлари қандай бораётганлиги билан танишар эканмиз, ҳали ишимиз унча яхши эмаслигини дарров пайқаймиз. Ҳозиргача жуда кўп колхозлар, совхозлар, районлар пахта тайёрлашда чидаб бўлмас даражада орқада қолиб кетмоқдалар. Ўтган йили шу пайтда областимиз бўйича пахта тайёрлаш йиллик планининг 87 процентидан ортиғи бажарилган эди. Бу йил эса ҳозиргача 53 процентдан сал кўпроқ пахта тайёрладик. Октябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда айниқса паст кўрсаткичга эришилди. Графикдаги 11 минг тонна ўрнига ўртача 5600 тоннадан пахта тайёрланди.

Бунга асосий сабаб нима? Шуни очиқ айтиш кераккн, колхоз ва совхозларда йиғим-теримни ташкил этишда қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бригада ва звеноларда асосий куч пахта теримига жалб этилмаган. Бироқ колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари аҳволнинг шундай бўлишига қарамай, дала ишларини пухта ташкил қилмаётирлар, теримчиларга қулай иш шароити яратиб бериш тўғрисида қайғирмаётирлар. Далаларда пахта териш машиналарининг ишлатилмаётганлиги суръатнинг бўшашиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Кўпгина район партия ташкилотлари иқтисодий жиҳатдан камқувват бўлган колхоз ва совхозларга амалий ёрдам бериш тўғрисида зарур тадбирларни амалга оширмаётирлар. Натижада шундай хўжаликлар пахта тайёрлашда орқада қолиб кетмоқдалар. Буни газеталарда эълон қилинаётган маълумотлардан ҳам билиб олса бўлади. 21 октябрга берилган маълумотда областдаги 40 та камҳосилли колхоздан йиллик планни 50 процентдан ошириб бажарган колхоз 11 та ҳисобланади. Планни 40-50 процент ўртасида бажарган колхоз ҳам 11 та. 18 та камҳосилли колхоз планни 40 процентдан камроқ бажариб, орқада судралиб қолмоқда. Камқувват колхозларда йиғим-терим ишлари суръатининг пастлиги ҳар бир районда ҳам ишнинг кейинга сурилиб кетишига сабаб бўлаётир.

Камҳосилли колхозларни илғор хўжаликларга етказиб олиш учун маҳаллий партия ва совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органлари астойдил иш олиб боришлари зарур.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари камқувват колхозларга амалий ёрдам бераётган жойларда аҳвол бирмунча яхши. Мирзачўл районидаги Карл Маркс номли колхоз янги ва камқувват колхоз ҳисобланади. Ҳозир бу колхоз йиллик планни 87 процентдан ортиқ бажарди, ўтган ўн кунликда 7,19 процент миқдорида пахта тайёрлади. Район партия комитетининг секретари Укубоев, 1-МТС директори Сутюшев ўртоқлар райондаги бошқа камқувват колхозлар иши билан ҳам яқиндан шуғулланишлари, бу хўжаликларда йиғим-теримни кучайтириш учун амалий ёрдам беришлари керак.

Октябрь районидаги «Ўзбекистон», Энгельс номли, Тельман номли, Охунбобоев номли, Андреев номли колхозлар кейинги ўн кунликда жуда оз пахта тайёрладилар ва графикни бажармадилар. Район раҳбарлари бу оҳволни кўра-била туриб, ҳеч қандай тадбир белгиламаётирлар.

Чиноз районидаги Будённий номли колхоз кейинги ўн кунликда 19,6 процент миқдорида пахта тайёрлади. Ваҳоланки, шу райондаги Ворошилов номли, Карл Маркс номли, Свердлов номли, Шверник номли колхозларда эса жуда оз пахта терилди, суръат мутлақо бўшаштириб юборилди. Чиноз районининг раҳбарлари юқорида кўрсатиб ўтилган камқувват колхозларга ишни яхшилашда оператив раҳбарлик қилмаётирлар.

Бўка районидаги «Ленинизм», Бўстонлиқ районидаги Энгельс номли, Оққўрғон районидаги Навоий номли, Бекобод районидаги «Искра», Сталин номли, Янгийўл районидаги Навоий номли колхозлар ва шуларга ўхшаш бир қанча камҳосилли хўжаликлар пахта йиғим-теримида жуда орқада қолиб кетмоқдалар.

Ўртасарой районидаги Оржоникидзе номли колхоз район сводкасида кейинги ўринда туради, йиллик планни 30,7 процент бажарибди. Колхоз раиси Третьяченко, партия ташкилотининг секретари Каримов ўртоқлар ишга яроқли барча колхозчиларни далага сафарбар этиш тўғрисида ўйламаётирлар. Улар шаҳардан ва Қорасув районидан келган ёрдамчиларга ишониб, колхоз аъзоларининг унумли ишлашига эришмаётирлар. Колхозда 60 дан ортиқ киши бошқа ишлар билан банд. Шундай аҳволни Октябрь районидаги Энгельс номли колхозда ҳам кўрамиз. Бу колхозга оталик ёрдами кўрсатаётган «Ташсельмаш» заводи кейинги вақтда колхоз ишларидан хабар олмай қўйган.

Қолоқ колхозларда йиғим-терим ишларини кескин кучайтириш учун бу хўжаликларда ташкилий ва хўжалик ишларини яхшилаш, уларга ҳар тарафлама амалий ёрдам кўрсатиш лозим. Бу ишни амалга оширишда даставвал область қишлоқ хўжалик бошқармаси (бошлиғи Юнусов, бош агрономи Колгина ўртоқлар) кўпроқ қайғириши керак. Шуни айтиш керакки, бу ташкилот раҳбарлари камҳосилли колхозларга ҳали унча яхши ёрдам бермаётирлар. Меҳнатни ташкил этишда, ҳақ тўлашда, янги прогрессив методларни қўллашда сезиларли иш қилмаётирлар. Шунингдек, бир қанча МТСларнинг директорлари, агрономлари камқувват колхозларга кам ёрдам берадилар. Ўртасарой районидаги 1-МТСнинг директори Ёдгоров, Пахта МТСининг директори Коломейцов, Чиноз МТСининг директори Кисель, 1-Мирзачўл МТСининг директори Сутюшев, 1-Бекобод МТСининг директори Абдураҳимов ўртоқлар камқувват колхозларга чинакам ёрдам бериш ўзларининг асосий вазифалари эканлигини унутиб қўймоқдалар.

Партия ва ҳукумат камҳосилли колхозларни ўрта ва илғор хўжаликлар қаторига етказиб олиш ҳар бир раҳбарнинг асосий вазифаси эканлигини ҳамма вақт уқдириб келмоқда. Бу кўрсатмани партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари сўзсиз бажаришлари, шундай қилиб областимизда пахта тайёрлаш суръатини кескин оширишга ёрдам беришлари керак.

Октябрь 40 йиллиги яқинлашиб келаётган ҳозирги кунларда шу улуғ айёмга муносиб совға тайёрлаш ҳар бир кишининг ватанпарварлик бурчи эканлигини сира унутмайлик!

П. НОВОСЕЛЬЦЕВ.

Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинизм» колхозининг аъзоси У. Жўлдасова бу йил 10 тонна пахта териш мажбуриятини олган эди. Чевар қиз кунига 180-190 килограммдан пахта тераётир. Ҳозиргача хирмонга 8 тоннадан ортиқ пахта топширди. У ўз мажбуриятини улуғ байрам кунигача бажариш учун ҳаракат қилмоқда.

Суратда: У. Жўлдасова.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ) фотохроникаси).

Терим илғорлари ҳақида хушхабарлар

Бекобод. Илғор колхоз ва совхозларда кўпминг килограммчилар ҳаракати авж олдириб юборилган. «Чаноқ», 2-«Далварзин» совхозларининг ишчилари Улфат Бобоева, Санобар Султонова ва Карл Маркс номли колхоз аъзоси Дилбар Ўролова ўртоқлар кунига 180-200 килограммдан пахта термоқдалар.

И. Раҳмонов, Т. Абдураимов, А. Ҳакимов, Э. Сариев.

* * *

Мирзачўл. «XVIII партконференция», Василевский номли, «Коммуна» колхозларининг 11, 1, 6-бригадаларининг аъзолари пахта тайёрлаш давлат планини байрамгача бажариш учун курашаётирлар.

А. Арслонов, А. Сангилов, О. Отажонов.

* * *

Верхне-волинск. Давлатга 3600 тонна пахта топшириш учун курашаётган Карл Маркс номли колхознинг Ўрозбоева, Болбекова, Стамқулова сингари чевар теримчилари хирмонга кунига 150-200 килограммдан пахта топшириб кўпчиликка намуна бўлмоқдалар.

Б. Муталипов.

* * *

Октябрь. Калинин номли колхознинг ўртоқ М. Мирубаев бошлиқ бригада аъзолари ҳар куни пунктга йиллик планнинг 2-2,5 проценти миқдорида пахта топшираётирлар.

А. Жалолов.

* * *

Бўка. Мавсумда 35 тонна пахта теришга аҳд қилган бўкалик машҳур теримчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова ҳозиргача 21.921 килограмм пахта терди.

К. Обидов.

* * *

Октябрь. «Коммунизм» колхозининг Бойхон ака бошлиқ бригадасининг теримчилари маррага етиш учун ғайрат билан ишлаётирлар. Теримчиларнинг ҳаммаси далага барвақт чиқиб, кунлик нормани ошириб бажараётганликлари туфайли бригада биринчи ўринни эгаллади. Илғор теримчилардан Болтабоева, Тўлтабоева, Абулхаирова, Ҳамроқулова ўртоқлар кунига 210-230 килограммдан пахта териб, ҳурматга сазовор бўлмоқдалар.

Н. Турсунқулов.

Хирмонингиз баракали бўлсин, Ражаббой...

«Тошкент ҳақиқати»нинг 11 октябрь сонида «Навбатдаги сўз Ражаб отага» деган мақола босилиб чиққан эди. Бунда Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозининг звено бошлиғи Ражаб ота Йўлдошев ўз звеносида пахта тайёрлаш планининг муваффақиятли бажарилганлиги ва звено аъзолари гектаридан 50 центнердан ҳосил топшириш тўғрисидаги мажбуриятларини ҳам шараф билан адо этиш учун астойдил курашаётганликлари айтилган эди.

Шу билан бирга Ражаб ота ўз мусобақадоши — Оққўрғон районидаги Тельман номли колхознинг Маман ота Қўлдошев бошлиқ бригада аъзоларининг мусобақада орқада қолаётганлигини танқид қилган ва ишни жадаллаштиришга чақирган эди. Қуйида Маман ота Қўлдошевнинг Ражаб ота Йўлдошевга жавобини босаётирмиз.

Ражаббой, маррадан ошибсиз деб эшитдик. Биз жуда хурсанд бўлдик, қўшнимиз хирмонни катта кўтарса суйинамиз-да...

Мана энди биздан эшитинг. Сиз ишора қилгандай, дамимиз чиқмаётганича бор. Мақтанадиган жойимиз йўқ, «довон»дан энди ошдик. Мусобақадош бўлатуриб нима учун сизлардан шунчалик орқада қолиб кетганимизнинг боисини айтиб ўтирмайман. Яхши отга бир қамчи, дейдилар. Аммо хурсанд қиладиган бир нарсани айтаман: маррага етиш учун курашнинг энг масъулиятли, энг шиддатли дамлари айни авжида! Бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишламоқдамиз. Шу кунларда 2,5-3 процентдан пахта топшираяпмиз. Сизларни қаттиқ ишонтираманки, бу суръат ҳосилимиз тўла йиғиб олингунча давом эттирилади.

Тўғри, Бўка райони областимизда 10- ўринда, Оққўрғон райони эса 14-ўринда боряпти. Бу икки мусобақадош районнинг бу хилда кейинги ўринга тушиб қолиши сизни ҳам, бизни ҳам афсуслантиради, чуқурроқ мулоҳаза қилайлик. Бутун мамлакат улуғ айём — Октябрнинг 40 йиллик тўйига муносиб совға тайёрлаш учун астойдил бел боғлаган. Ўша тўйда юз кўришамиз, кўз-кўзга тушади.

Ҳозир ҳар бир пахтакор даладами, хирмондами, тайёрлаш пунктидами — хуллас, қаерда бир-бирини учратмасин, ҳол-аҳвол сўрашишдан аввал: «Кеча неча процентга етказдингиз», дейди. Агар 2,5-3 деган жавобни олса қаноатланади, хурсанд бўлади, ҳол-аҳвол сўрашга ҳам ўрин қолмайди, чунки шу ғанимат кунларда ҳар куни 2,5-3 процент миқдорида ҳосил топшириш ҳам соғлик, ҳам фаровонлик, ҳам юз ёруғлиги демакдир.

Районимиздаги «Ленинобод» колхози маррага яқинлашиб қолди. Куйбишев номли, Тельман номли колхозлар орқама-орқа уни қувлаб боришяпти. Шундай бир пайтда районнинг орқада қолишига Калинин, Охунбобоев номли, Ленин номли колхозларнинг ўттизнинг нари-берисида юриши сабаб бўляпти. Бу колхозларнинг азаматлари ҳам биз билан баравар от сурганларида, юкимиз анча енгиллашган бўлар эди, область сводкасида олдинги ўринларга чиқиб олган бўлар эдик.

Оққўрғонлик пахтакорлар, қаранглар, кенг майдонлар бўйлаб туташиб кетган ғўза қаторларида пахталар чамани йиғиб-териб олишни талаб қилаётгандай кун сайин тобора кўплаб лўппи-лўппи бўлиб очилмоқда.

Ноқулай келган кўкламнинг барча қийинчиликларини енгиб, июлнинг жазирама кунларида ҳар томчи сувни тежаб-тергаб сарфлаган, ҳар туп ғўзани севиб, ардоғлаб ўстирган кунлар, бедор ўтган тунлар ҳамон кечагидай кўз ўнгимизда.

Дарёни чўмичлаб ўлчаб бўлмагани сингари одамнинг қимматини кўринишига қараб ўлчаб бўлмайди. Унинг қадр-қиммати бажарган иши билан ўлчанади. Демак, зўр ғайрат билан мўл ҳосил етиштирган эканмиз, уни тез йиғиб-териб олишда ўша ғайратни қирқ баравар оширайлик!

Ҳурматли Ражаббой Йўлдошев!

Звеноингизнинг плани 100 дан ошибди. Ҳали олдингизда колхоз, район ва область планидан иборат жуда катта «довон» турипти. Ғайрат-шижоатни, суръатни аста бўшаштирманг. Улуғ Ватанимизнинг 40 йиллик тўйида ёруғ юз, мамнунлик билан кўришайлик. 72 гектар еримиз бор, сизга маълум, мўлжалимиз 50 центнердан, ҳосилимиз шундан кўп бўлса бўладики, аммо кам бўлмайди. Ҳозир каттадан-кичик пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун курашга отланган. Ражаббой, планимиз тўлганда тўйимизга бирга бўлинг!

Б. ШОНАЗАРОВ.

Кунига уч процент

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг коммунист Зиё Оллоёров бошлиқ бригадаси аъзолари йиғим-терим ишларига пухта тайёргарлик билан киришиб, етиштирилган мўл ҳосилни териб олишда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Бригада аъзолари кунига давлатга 10-11 тоннадан ёки йиллик планга нисбатан 3 процентдан пахта топшириб, маррага яқинлашиб қолдилар.

Моҳир теримчи А. Одилова, У. Икромова, М. Ашурова, Б. Худойбергановлар кунлик нормаларини 3-3,5 баравар қилиб бажармоқдалар. Бригада колхоз правлениеси ва партия ташкилоти томонидан таъсис этилган кўчма Қизил байроқни кўпдан бери ўз қўлида сақлаб келаяпти.

Бригада аъзолари Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини 91 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта топшириш билан кутиб олиш учун астойдил курашмоқдалар.

Ю. МАХКАМОВ, М. СОДИҚОВ.

Илғор колхознинг донгдор теримчилари

Сирдарё районидаги «XVIII партконференция» колхозининг пахтакорлари социалистик мусобақани кучайтириб, яхши натижаларга эришаётирлар. Колхознинг ўртоқ Х. Норматов бошлиқ бригада теримчилари унумли меҳнат қилиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Ш. Ёдгорова, И. Ёдгоров ва Низомиддинов сингари комсомол-ёшлар янги ўзлаштирилган ердаги пахтани териб олишда ғайрат кўрсатмоқдалар. Шунингдек Н. Сувонов, Қ. Муртазоев ўртоқлар ҳозиргача 3 тоннадан ошириб пахта тердилар.

Бригада аъзолари гектаридан 32 центнердан ҳосил топшириш тўғрисидаги мажбуриятларини Октябрь байрамигача бажаришга аҳд қилганлар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқиб, топшириқни 3-4 баравардан адо этаётирлар. К. Эшонқулов, Қулмуродов ўртоқлар ҳам илғор теримчи деган номга сазовор бўлдилар.

А. ТОЖИМУРОДОВ.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИГА

Революцион ўтмишимиз лавҳалари

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриёти Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 40 йиллигига бағишлаб бир қанча брошюралар босиб чиқарди. Биз қуйида шу брошюраларнинг бир нечаси билан газетхонларимизни таништирамиз.

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

А. М. Савокин ва **К. Х. Хоназаров**ларнинг брошюраси **«Туркистонда ишчилар ҳаракати ва социал-демократик ташкилотларнинг фаолияти»** деб аталади. Брошюра авторлари совет халқининг жаҳоншумул-тарихий ғалабаларига Туркистон меҳнаткашлари ҳам ўз муносиб ҳиссасини қўшганлигини, ўлкада чоризмни ва капитал ҳукмронлигини тугатиш, улуғ Ленин ғояларининг ғалабасини таъминлаш учун курашда социал-демократ — большевиклар қизғин кураш олиб борганлигини баён қиладилар.

Туркистоннинг Россияга қўшилганлиги, чоризмнинг босқинчилик-мустамлакачилик сиёсатига қарамай, умуман ўлка халқлари учун объектив равишда прогрессив роль ўйнади. Феодал-патриархал муносабатлар ҳукм сурган бу ўлкада капиталистик саноат корхоналари барпо этилди, энг революцион синф бўлган пролетариат вужудга келабошлади.

Авторлар марксизм идеялари Туркистон ишчилари орасига ўтган аср охирларидаёқ кириб келганлиги тўғрисида ёзадилар. Ўлкада марксизмни дастлаб сиёсий сургун қилинган социал-демократлар тарғиб қилдилар, тезда маҳаллий ишчилар билан алоқа боғлаб, «улар ўртасида марксизм идеяларини ёйдилар, уларнинг сиёсий онгини оширдилар, уларга ишчилар синфининг улуғ тарихий ролини тушунтирдилар». (10 бет).

1905 йил январдаги қонли якшанба бутун мамлакатни ҳаяжонга солди. Туркистон меҳнаткашлари ўз золимларига қарши рус пролетариати билан қўшилишиб курашга отландилар. Ашхобод социал-демократларининг 9 январь воқиаларига бағишлаб чиқарган варақасида бундай дейилган эди: «Революция олдидаги давр тамом бўлди — пролетариат революцияни бошлаб юборди». (14 бет). Қизиларвод, Тошкент, Черняево, Чоржўй ва бошқа шаҳарлардаги меҳнаткашлар ўз ҳуқуқлари учун курашда пролетариат қўлидаги қуролни ишга солдилар — иш ташладилар.

Авторлар брошюранинг кўпгина саҳифаларини 1905-1907 йилги революция даврида ўлкада авж олган синфий курашни, социал-демократик ташкилотлар фаолиятини баён қилишга бағишлайдилар.

Брошюранинг сўнгги саҳифаларида биринчи рус революциясидан кейинги реакция йилларида, революциянинг янада юксалиши даврида Туркистон социал-демократ — большевикларининг фаолияти, ўлка меҳнаткашларининг чоризмга қарши кураши тасвирланади. Брошюра ўлкада февраль буржуа-демократик революциясининг ғалабасини баён қилиш билан якунланади.

ЧОРИЗМНИНГ АҒДАРИЛИШИ

1917 йил февралдан октябргача босиб ўтилган шонли йўл мамлакатимиз халқлари тарихида ғоят катта ўрин тутади. Февраль революциясининг ғалабаси натижасида чор монархияси қулатилгач, халқимизни буюк Октябрь революциясига олиб келган давр бошланди. **К. Е. Житов**нинг **«Ўзбекистонда февраль революцияси»** деган брошюраси ўлкада иккинчи рус революциясининг ғалабасини ҳамда Улуғ Октябрь сари босиб ўтилган шонли йўлни баён қилиб беради.

Автор брошюранинг бош қисмида мамлакатда февраль революциясини туғдирган барча шарт-шароитлар тўғрисида сўзлаб, Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам чоризмга қарши умумхалқ курашининг олдинги сафларида бўлганлигини асослаб беради. «Биринчи рус революциясини вужудга келтирган асосий сабаблар, — дейди автор, — бу революция мағлубиятга учрагандан кейин ҳам мавжуд эди, капитализм билан ярим крепостниклик тузуми ўртасидаги, халқ билан самодержавие ўртасидаги, деҳқонлар билан помешчиклар, ишчилар билан буржуазия ўртасидаги, чоризм билан Россиянинг мазлум халқлари ўртасидаги зиддиятлар кескинлаша борди». (7 бет). 1914 йилда бошланиб кетган империалистик жаҳон уруши бу зиддиятларни янада авж олдириб юборди. Мамлакатнинг марказий районларида бўлгани сингари, унинг чекка ўлкаларида, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам революцион кураш тез ўсиб борди, чоризмнинг ўлкадаги таянчлари ниҳоятда заифлашди. Ўлка меҳнаткашлари тарихий тараққиёт ҳамда олдинги ўн йиллар мобайнида тўпланган революцион тажриба тақозаси билан курашнинг олдинги сафларига етиб келган эдилар.

Автор февраль революциясидан сўнг бутун мамлакатда бўлгани сингари Ўзбекистонда ҳам вужудга келган қўш ҳокимиятчилик шароитида Советларни большевиклаштириш учун олиб борилган курашни, ўлка большевикларининг революцияда ленинча йўл учун қизғин курашганликларини баён қилиб беради. В. И. Лениннинг машҳур Апрель тезислари билан қуролланган партиямиз бутун мамлакатда, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам Октябрь социалистик революциясининг ғалабасини таъминлади.

Суратда: босиб чиқарилган брошюраларнинг айрим нусхалари

ШОНЛИ ОКТЯБРЬ

«Ўзбекистонда Октябрь революциясининг ғалабаси ва Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураш» деган брошюра ҳам сотиш учун яқинда китоб магазинларига чиқарилди. Брошюра автори **И. А. Алимов** қирқ саҳифалик бир китобчада Ўзбекистонда Октябрь революциясининг ғалабасини таъминлаш ва Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашнинг асосий босқичларини ёритиб берган. Брошюра кириш ва хулоса қисмларидан ташқари яна икки бобни ўз ичига олади.

Автор брошюранинг кириш қисмида Октябрь социалистик революциясининг жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини, унинг мамлакатимиз халқлари, шунингдек ўзбек халқи тақдирида ҳам ҳал қилувчи роль ўйнаганлигини баён қилиб ўтади.

Брошюранинг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси», «Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураш» деган бобларида автор Ўзбекистонда Октябрь ўзгаришининг ўзига хос хусусиятларини ва Коммунистик партиянинг жойларда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашини кўрсатиб беришга ҳаракат қилади.

Брошюранинг хотима қисмида Октябрь революцияси ғалабаси туфайли вужудга келган Совет ижтимоий ва давлат тузумининг буюк ҳаётий кучи тўғрисида, СССР халқлари қардошлик оиласида экономикаси ва маданияти гуллаб-яшнаётган Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг фаровон ва бахтиёр ҳаёти тўғрисида гапирилади.

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН

Улуғ рус халқи мамлакатимиздаги барча халқларга, шу жумладан ўзбек халқига ҳам бахт-саодатли социалистик ҳаёт йўлига чиқиб олишда буюк қардошлик ёрдами кўрсатди. Машҳур совет саркардаси Михаил Васильевич Фрунзенинг Ўзбекистонда Улуғ Октябрь самараларини ҳимоя қилиш, ўлкада Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш йўлида қилган жанговар ишлари рус халқи томонидан ўз кичик қардоши ўзбек халқига кўрсатилган шу бебаҳо ёрдамнинг энг ёрқин саҳифаларидан биридир. **И. Ф. Ульянов**нинг **«Машҳур совет саркардаси М. В. Фрунзе»** деган брошюраси бу ажойиб совет кишисининг образини чизиб беради.

Брошюра кириш қисмидан ташқари яна уч бобни ўз ичига олади. М. В. Фрунзенинг Совет давлати ва унинг Қуролли Кучлари олдидаги хизматларига қисқача баҳо берилган кириш қисмидан сўнг брошюранинг «Проффессионал ленинчи-революционер М. В. Фрунзе» деган боби бошланади. Бу бобда Фрунзе туғилиб ўсган давр, шунингдек унинг революцион кураш йўлига кириб, Октябрь революциясининг дастлабки ойларигача қилган партиявий ва жанговар ишлари баён қилинади. Брошюранинг «Чет эл ҳарбий интервенцияси ва гражданлар уруши даврида М. В. Фрунзе» деган бобида Совет ҳокимияти ёвуз душманларига қарши қилинган жангларда саркарданинг шонли ишлари кўрсатилади. Йигирмадан ортиқ саҳифада М. В. Фрунзенинг Туркистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун, ажнабий интервенция ва ички контрреволюция кучларига, босмачиликка қарши кураши ҳикоя қилинади.

Брошюранинг сўнгги — «СССРда тинч социализм қурилиши даврида М. В. Фрунзе» боби Михаил Васильевичнинг Совет Қуролли Кучларини янада мустаҳкамлаш, социалистик давлат мудофаа салоҳиятини тинмай оширишга бағишланган.

Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

ЕР СУНЪИЙ ЙЎЛДОШИ ВА УЧИРУВЧИ РАКЕТАНИНГ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДА

Ер Сунъий йўлдоши 27 октябрь соат 6 га қадар Ер теварагини 333 мартадан ортиқ айланиб чиқиб, 14 миллион 452 минг километрдан ортиқ масофани босиб ўтди.

Йўлдошнинг радиостанцияси электр энергияси запасини сарф қилиб битказди ва ўз ишини тўхтатди. Ҳозирги шароитда оптик кузатишлар катта аҳамиятга эгадир. Оптик кузатишлар йўлдошнинг ва учирувчи ракетанинг орбитаси элементларини ўлчашда ва уларнинг бундан кейинги ҳаракатини олдиндан айтиб беришда асосий восита бўлади.

Ҳозирги вақтда йўлдошнинг Ер теварагида айланиш даври 95,31 минутга, учирувчи ракетанинг айланиш даври 94, 68 минутга баравар.

27 октябрь кечқурун учирувчи ракета йўлдошга 4.800 километр яқинлашиб қолади ва ундан 10,5 минут кейин ўтади.

* * *

Сунъий йўлдош 28 октябрь эрталаб соат 6 га қадар Ер теварагини 348 марта айланиб чиқиб, 15.103 минг километр масофани босиб ўтди.

28 октябрь кечқурунга бориб учирувчи ракета йўлдошни етиб олади ва бу билан Ер теварагини йўлдошдан бир марта кўп айланиб чиқади. Учирувчи ракета бундан кейин йўлдошдан олдинда учиб боради.

28 октябрь кечқурун соат 17-54 минутда Москвадан жанубда, ғарбижанубдан шарқи-шимолга томон учиб ўтади. (ТАСС).

ЭЙЗЕНХАУЭР БИЛАН МАКМИЛЛАННИНГ МУЗОКАРАЛАРИ ТУГАДИ

ВАШИНГТОН, 26 октябрь. (ТАСС). Бу ерда Буюк Британия бош министри Макмиллан билан президент Эйзенхауэр ўртасида уч кун давом этган музокаралар кеча тугади. Музокаралар тугагандан кейин «Мақсаднинг умумийлиги тўғрисида декларация» номи билан қўшма ахборот эълон қилинди. Умумий гаплардан иборат қилиб тузилган бу каттакон ҳужжатдан АҚШ ва Буюк Британия ҳукуматлари зўр бериб қуролланишни кучайтириш ва «зўравонлик позицияси» сиёсатини давом эттириш ниятида эканликлари кўриниб турибди.

Ҳақиқатда тамомила ҳарбий масалаларга бағишланган бу ахборотда агрессив Шимолий Атлантик блок, Бағдод пакти ва бошқа агрессив иттифоқлар ғарб мамлакатларининг «тараққиёти ва хафвсизлиги»га гаров деб мақталади. Ахборотдан маълум бўлишича, АҚШ ва Англия бундан буён «ўз ресурсларини бирлаштириш ҳамда кўп соҳалардаги вазифаларни биргаликда амалга ошириш йўли билан» ҳаракат қиладилар. Шунингдек маълум бўлишича, АҚШ ва Англия НАТО да қатнашувчи бошқа мамлакатларни ҳам зўр бериб қуролланишни кучайтириш йўлига ундайдилар. «Шимолий Атлантик кенгашдаги бизнинг вакилларимиз, — дейилади ахборотда, — катта коллектив хавфсизликни сақлаш учун илмий тадқиқотлар соҳасида атлантик мамлакатларнинг янада кенг миқёсда куч-ғайрат сарфлашига даъват этадилар...»

Бошқа сўз билан айтганда, ахборот АҚШ, Англиянинг ва НАТОга аъзо бўлган бошқа мамлакатларнинг олимлари ҳамда мутахассисларини атом ва ракета қуроли соҳасидаги ишларда кенг ҳамкорлик қилишга даъват этади. Шу муносабат билан ахборотда бундай дейилади: Эйзенхауэр конгрессдан атом энергияси тўғрисидаги қонунга тузатишлар киритишни сўрайди, чунки бу қонун ҳозирги вақтда АҚШга атом информацияларини ўз иттифоқчилари билан баҳам кўришга рухсат этмайди.

Шунингдек ахборотдан маълум бўлишича, АҚШ ва Англия қуролсизланиш тўғрисида битим тузилишига, айниқса ядро ва термоядро қуролини тақиқлаш тўғрисида битим тузилишига эришиш ниятида эмаслар, чунки ахборотдан кўриниб турганича, улар авваладгидек ўзларининг бутун нёссатларини «ядро қуролининг даҳшат солиш кучига» таяниб юргизадилар.

Афтидан шу муносабат билан бўлса керак, ахборотда ғарб давлатларининг таклифлари мақталган, ваҳоланки, бу таклифлар ҳақиқатда қуролсизланишни эмас, балки зўр бериб қуролланишни давом эттиришни кўзда тутганлиги маълум.

Ахборотга мувофиқ, АҚШ ва Англия ҳамма ҳарбий масалаларни Шимолий Атлантик блок кенгашининг декабрда бўладиган мажлисига қўйиб, бу мажлисга «махсус характер» бермоқчи бўладилар. Шунингдек, ахборотдан кўриниб турибдики, АҚШ ва Англия Туркиянинг Сурияга қарши тутган ҳозирги сиёсатини бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайдилар.

Оттавада инглиз-канада музокаралари тугади

ОТТАВА, 27 октябрь. (ТАСС). Кеча бу ерда Англия бош министри Макмиллан билан Канада бош министри Дифенбейкер ўртасидаги музокаралар тугади. Макмиллан ва унинг ҳамроҳлари кечқурун Лондонга самолётда жўнаб кетдилар.

Оттавадан жўнаб кетиш олдидан Макмиллан матбуот вакилларига, Оттавада бўлган қисқа вақт ичида Канада ҳукуматига ўзининг Эйзенхауэр билан олиб борган музокаралари тўғрисида информация берганлигини айтган. Макмиллан, Канада ҳукумати Англия-Америка ахборотидаги идеяларни тўла равишда қўллаб-қувватлади, деган. Маълумки, бу ахборот АҚШ ва Англиядаги, ҳукмрон доираларнинг бундан буён ҳам «зўравонлик позицияси» сиёсатини давом эттириш ниятида эканлигини таъкидлади.

ХРОНИКА

СССР Олий Совети Президиуми Совет Иттифоқи Маршали Родион Яковлевич **Малиновскийни** СССР Мудофаа министри қилиб тайинлади.

СССР Олий Совети Президиуми Совет Иттифоқи Маршали Георгий Константинович **Жуковни** СССР Мудофаа министри вазифасидан озод қилди.

ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОМПАРТИЯСИ ВАКИЛЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

БЕРЛИН, 26 октябрь. (ТАСС). АДН агентлигининг билдиришича, бугун Берлинда Германия Бирлашган социалистик партияси ва Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетлари агитация ва пропаганда бўлимлари вакилларининг иштирокида кенгаш очилди.

Бу кенгаш герман империализмига ва милитаризмига қарши кураш воситаларини, формасини ва йўлларини муҳокама қилиши лозим.

Кенгаш қатнашчилари бугун Немис иқтисод институти директори профессор Э. Каннинг «Ғарбий Германияда янгидан вужудга келтирилган герман империализми ва милитаризми Германияда ва Европада тинчликка хавф туғдирмоқда» деган темадаги докладини тингладилар.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ X ПЛЕНУМИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ВАРШАВА, 27 октябрь. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг X пленуми Варшавада ўз ишини тамомлади. Пленум Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Владислав Гомулканинг «Партиядаги ва мамлакатдаги аҳвол» тўғрисидаги докладини муҳокама қилди. Дискуссиядан кейин В. Гомулка охирги сўзга чиқди.

Пленум «Партия аъзоларини текшириш тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

АХБОРОТ

Польшада вақтинча турган совет қўшинларининг ҳуқуқ статуси тўғрисида 1956 йил 17 декабрда тузилган Совет-Польша шартномасига мувофиқ, совет қўшинларининг Польшада вақтинча туриши билан боғлиқ ишлар юзасидан ўзаро ҳуқуқ ёрдами тўғрисида Варшавада Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Польша Халқ Республикаси ҳукумати ўртасида музокаралар олиб борилди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган бу музокаралар натижасида 1957 йил 26 октябрда тегишли битим имзоланди.

Битим тузилиши ҳар иккала томоннинг Совет-Польша ўзаро муносабатларини қардошларча дўстлик руҳида суверенитетни ҳурмат қилиш принциплари асосида қуришга қатъий бел боғлаганлигини таъкидлайди.

Битимни совет томонидан СССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссия раисининг ўринбосари В. Н. Суходрев имзолади, Битимни Польша томонидан Юстиция министри Мариан Рибицкий имзолади.

АМЕРИКАНИНГ ЕВРОПАДАГИ АРМИЯСИДА ДИЗЕРТИРЛИК

ПАРИЖ, 26 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Ғарбий Германияда турган қисмлардан америка солдатларининг қочиб кетаётганлигини Гейдельбергдан (Ғарбий Германия) хабар қилади.

Мухбир кўрсатадики, Америка қуролли кучлари штаб-квартирасининг берган маълумотларига қараганда, ой сайин ўрта ҳисоб билан 30 ҳарбий хизматчи қочиб кетмоқда.

«ЖАЗОИРГА МИЛЛИЙ МУСТАҚИЛЛИК ВА ТИНЧЛИК БЕРИЛСИН»

Жаҳон касаба союзлари федерациясининг ахбороти

ПРАГА, 26 октябрь. (ТАСС). Жаҳон касаба союзлари федерациясининг секретариати Жазоир билан бирдамлик кунининг ўтказилиши муносабати билан бугун ахборот эълон қилди. «1957 йил 15 ноябрь, яъни Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Жазоир масаласи муҳокама қилина бошланадиган кун, — дейилади ахборотда, — ўз миллий мустақиллиги учун курашаётган Жазоир халқи билан бирдамлик куни сифатида бутун дунёда нишонланади. Шу муносабат билан касаба союзларининг IV Жаҳон конгресси ҳамма эътиқоддаги ва маслакдаги барча касаба союз ташкилотларига ҳамда меҳнаткашларга қарата мурожаат қабул қилди. «Жазоирга миллий мустақиллик ва тинчлик берилсин» деган шиор остида ўтадиган ана шу кураш ва ҳаракат кунида меҳнаткашлар қуйидаги талабларни қўядилар:

— Франция ҳукумати жазоир халқининг миллий мустақиллигини дарҳол эътироф этсин ва миллий озодлик фронти вакиллари билан музокаралар бошланиб, бунинг натижасида француз қўшинлари Жазоир территориясидан олиб чиқиб кетилсин;

— Жазоир халқига ва меҳнаткашларига қарши қўлланилаётган йиртқичликлар ва ваҳшиёна жазо чоралари тўхтатилсин;

— Тюрьмаларга қамалган ёки назорат остига олинган меҳнаткашлар ва ватанпарварларнинг ҳаммаси дарҳол озод қилинсин;

— Касаба союз ва демократик ҳуқуқлар берилсин ҳамда бу ҳуқуқлардан бемалол фойдаланишга имкон берилсин, Жазоирдаги касаба союз ва демократик ташкилотларга қарши барча тақиқлашлар ва камситишлар бекор қилинсин.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси шунга аминдирки, дейилади ахборотнинг охирида, барча меҳнаткашлар ва касаба союзлари, уларнинг эътиқодларидан қатъи назар, жазоир халқига қарши олиб борилаётган адолатсиз урушнинг тўхтатилишига эришиш йўлида ҳамма чораларни кўрадилар ва бу билан унинг ўз миллий мустақиллигига эришувига ёрдам берадилар.

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ БИЛАН МУҲАММАД ДОВУДНИНГ ҚЎШМА АХБОРОТИ

ПЕКИН, 27 октябрь. (ТАСС). Кеча Пекинда Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай ва Афғонистон бош министри Сардор Муҳаммад Довуд қўшма ахборот имзоладилар. Қуйида ахборотнинг тексти келтирилади.

Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лайнинг таклифига мувофиқ, Афғонистон подшо ҳазратлари бош министри Сардор Муҳаммад Довуд яхши ниятли дўстлик визити билан 1957 йил 22 октябрдан 30 октябргача Хитой Халқ Республикасида бўлади.

Афғонистон бош министри Хитойда меҳмон бўлиб турган вақтида уни Хитой Халқ Республикаси Раиси Мао Цзэ-дун қабул қилди.

Афғонистон бош министри Пекинда бўлган вақтида иккала мамлакатнинг бош министрлари ҳар икки мамлакатни ҳам қизиқтираётган масалалар юзасидан дўстона суҳбатлашдилар ва ҳозирги халқаро аҳволни муҳокама қилдилар.

Музокаралар иккала қўшни мамлакат ўртасида ҳамиша мавжуд бўлиб келган дўстона муносабатлар сабабли самимият вазиятида ўтди.

Иккала мамлакатнинг бош министрлари ўз мамлакатларидаги давлат тузумининг ва ташқи сиёсатнинг хусусиятларини назарга олиб, умумий тинчликни сақлашга умумий интилиш борлигини изҳор қилдилар.

Иккала мамлакатнинг бош министрлари Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунг конференцияси тамом бўлганидан кейин эълон қилинган ахборотида баён этилган принципларга тарафдор эканликларини яна таъкидладилар. Улар Осиё ва Африка мамлакатлари ўртасида, шунингдек ер юзининг бошқа қисмлари ўртасида БМТ Уставидаги принципларга мувофиқ бирдамлик руҳини мустаҳкамлашга умумий интилиш борлигини таъкидладилар.

Иккала мамлакатнинг бош министрлари атом энергиясидан тинч мақсадларда ва инсониятнинг бахт-саодати йўлида фойдаланиш зарур, деган фикрдадирлар.

Иккала мамлакатнинг бош министрлари жаҳондаги барча халқлар ва давлатлар ўртасида тинч ва дўстона муносабатларни сақлаш принципларига, шунингдек халқаро ҳамкорликка қаттиқ ишонганлари ҳолда, Хитой билан Афғонистон ўртасида мавжуд дўстона муносабатларни мустаҳкамлаб бориш, шунингдек ўзларининг тегишли қўшни мамлакатлари ўртасида ҳар иккала давлатнинг бахт-саодати йўлидаги ҳамкорлик руҳига ёрдам беришни давом эттириш тўғрисида битимга келдилар.

Сурияга қарши иғвогарлик давом эттирилмоқда

ДАМАШҚ, 27 октябрь. (ТАСС). Туркия қўшинларининг Сурия чегарасида иғвогарликларини давом эттираётганликлари тўғрисида бу ерда расмий ахборот эълон қилинди.

25 октябрда, дейилади ахборотда, Туркиянинг 30 тача қуролланган солдати чегарани бузиб, Сүриянинг Амуда районидаги Жартан қишлоғига кирган ҳамда ўт очган. Суриялик солдатлар пайдо бўлгандан кейин турклар суриялик бир кишини ўзлари билан олиб, ўз территорияларига чекинганлар.

26 октябрда Туркиянинг реактив самолёти Сүриянинг ҳаво чегарасини бузиб, Сүриянинг Махфар Харза қишлоғи устида пастлаб учган.

Сурия ҳарбий қўмондонлигининг вакили бошқа бир районда турк патрули Сурия чегарасини бузиб, Сурия территориясининг ичкарисига 500 метр ўтганлигини, аммо ҳайдаб юборилганлигини айтган.

Яқинда Тошкент округ офицерлар уйида Улуғ Октябрнинг 40 йиллигига бағишлаб революция ветеранлари билан учрашув ўтказилди. **Суратда:** (чапдан ўнгга) кекса большевик, уч революция ва гражданлар урушининг қатнашчиси **К. Д. Ваганов**, «Варяг» крейсерининг старшинаси **Ф. Ф. Семёнов**, қизил гвардия отрядининг собиқ командири **П. Д. Фадеев**, «Потёмкин» броненосецининг матроси **К. П. Зимин**, «Сисой великий» броненосецининг матроси, Цусима жангининг қатнашчиси **И. Ф. Нуждин** ўртоқлар.

Б. Фомичев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Улуғ олим ҳақида опера

Отоқли композитор А. Ф. Козловский келгуси йили Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасига кўпгина музика асарлари билан қатнашади. Халқ кўригига композиторнинг қайта ишлаган «Улуғбек» операси ҳам тақдим этилади.

Яқинда Тошкент Давлат консерваториясида «Улуғбек» операсининг радио плёнкага ёзиб олинган музикасини эшитиш кўриги бўлди. Операни тинглаш учун бу ерга композиторлар, тамошабинлар ва консерваториянинг студентлари тўпланишди.

Автор операнинг қайта ишланиши процесси тўғрисида қисқача сўзлаб берди. А. Козловский Галина Козловская либреттоси асосида ёзган «Улуғбек» операси устида жиддий ишлади. У, операни ёзишдан олдин Улуғбек яшаган Самарқандга ижодий командировкаларга борди, унинг ҳаёти ва илмий фаолиятига оид материаллар тўплади.

Опера Улуғбек мадрасасининг қуриб битказилиши моментини ҳикоя қилувчи воқиани тасвирлаш билан бошланади. Опера воқиаси улуғ олим ва астроном Улуғбекнинг ижодий фаолияти билан боғлаб олиб борилади. Асарда кўпгина тўлақонли образлар яратилганки, улар операнинг бош қаҳрамони Улуғбек образини тўлдиришга ёрдам беради.

«Улуғбек» операсининг музикаси тингловчиларда яхши таассурот қолдирди.

ФУТБОЛ ,,Пахтакор'' командасининг ғалабаси

Ўтган якшанба куни Тошкентдаги «Пахтакор» стадионида мамлакат биринчилиги учун «Б» класс бўйича навбатдаги футбол мусобақаси бўлди. Бу гал «Пахтакор» командаси «Спартак» (Фрунзе) командаси билан учрашди. Ҳар иккала команда ҳам ўйиннинг дастлабки минутларидаёқ ҳисобни очиш учун қаттиқ ҳаракат қиладилар.

Тошкентликлар биринчи таймнинг ярмида ажойиб комбинациялар ишлатиб ҳисобни очишга муваффақ бўлдилар. Ғалабадан руҳланган майдон эгалари кўп ўтмай яна ҳисобни оширадилар. Ўз навбатида меҳмонлар ҳам ҳужумни активлаштириб дарвозага биринчи тўпни киритадилар. Тошкентликлар иккинчи таймда ҳам ташаббусни қўлдан бермайдилар. Меҳмонлар ҳимоячиларининг довдираб қолишидан фойдаланган Қ. Муқимов 40 метр масофадан тўпни тепиб дарвозага киритади. Шундан кейин команда капитани Э. Тазетдинов ва Л. Мақсудовлар ҳам қарши томон дарвозасига биттадан тўп киритадилар.

Шундай қилиб «Пахтакор» командаси бу ўйинда 5:1 ҳисоби билан ғалаба қозонди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

,,Ҳазратим" дан эҳтиёт бўлинг"

Газетамизнинг шу йил 27 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида фельетон эълон қилинган эди. Унда Жаҳонгир Тўрахўжаевнинг ҳеч қаерда ишламасдан фрибгарлик қилиб, кишиларни алдаб пул ва бошқа нарсалар олиб юрганлиги фош қилинган эди.

Тошкент шаҳар Октябрь район 6-бўлим милиция бошлиғи ўртоқ Литинецкийнинг редакциямизга хабар қилишича фельетонда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланган ва фрибгар Жаҳонгир Тўрахўжаев жиноий жавобгарликка тортилган.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Гриппдан сақланинг

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съездида олтинчи беш йилликда соғлиқни сақлаш органларининг муҳим вазифаларидан бири касалликлар олдини олишдан иборат деб кўрсатиб ўтилди. Бунга амал қилган соғлиқни сақлаш органлари ўтмишдан қолган ярамас мерос — юқумли касалликларга қарши курашни кучайтирмоқдалар. Грипп ҳам шундай касалликлардан биридир. У тез тарқалади ва юқумлидир. Грипп касаллигига қарши кураш соҳасида совет олимлари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Профессор Смородинцев гриппга қарши махсус вакцина кашф этди. Вакцина грипп вирусидан тайёрланади. Ана шу вакцина махсус асбоб ёрдамида соғ одамнинг бурун ва ҳалқум шиллиқ пардасига сепилади. Натижада одамда гриппга қарши куч (иммунитет) пайдо бўлади ва унга грипп юқмайди. СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг институтларида йил охиригача 20 миллион дозага яқин гриппга қарши вакцина, 2,5 миллион доза даволаш сивороткаси чиқарилади. Бу дори-дармонлар олимлар томонидан яқинда ҳар тарафлама ўрганиб чиқилган «Осиё вируси» деб аталган грипп микробига қарши курашда яхши натижалар беради.

Грипп жуда осон юқадиган касаллик бўлганлигидан у қисқа вақтда кенг тарқалиб кетиши мумкин. Баъзи олимларнинг фикрича, грипп 6 ой ичида бутун ер юзига тарқалиши мумкин. Юқумли касалликнинг бир неча мамлакатда кенг тарқалиши медицина фанида пандемия деб юритилади. Гриппнинг охирги пандемияси 1918-1919 йилларда бўлган эди. Шу икки йил ичида ер юзидаги 1,5 миллиард киши грипп билан оғриди.

Пандемия вақтида грипп жуда оғир ўтади ва кўпдан-кўп одамларнинг ўлимига сабаб бўлади. 1918-1919 йилларда авж олган грипп пандемияси оқибатида ер юзида 25 миллион киши нобуд бўлди.

Юқумли касаллик бирор ўлка, шаҳар, район миқёсида тарқалса, бу фан тилида эпидемия деб юритилади. 1918-1919 йиллардаги пандемиядан кейин грипп фақат эпидемия шаклида баъзи жойларда учраб турди. Эпидемия ўрта ҳисоб билан 3-4 йилда қайталайди. Чунки киши грипп билан оғриганидан кейин унинг организмида қоладиган иммунитет (организмнинг юқумли касалликни ўзига юқтирмаслиги) фақат 3-4 йилгагина етади. Орадан 3-4 йил ўтгандан кейин киши гриппга нисбатан яна берилувчан бўлиб қолади ва грипп билан оғриши мумкин. Эпидемия бўлмаган вақтда грипп кам учрайди.

Гриппнинг қўзғатувчиси жуда майда, микроскоп остида ҳам кўринмайдиган микроб бўлиб, у фильтрланувчи вирус деб аталади.

Грипп вируси асосан нафас йўлларини (ҳалқум ва томоқ шиллиқ пардаларини) заҳарлайди.

Вируснинг қонга ўтган қисми марказий нерв системасига ва юрак-қон томир системасига таъсир қилади.

Грипп вируси беморнинг ҳалқумига ўрнашиб олади ва бемор йўталганда, гапирганда ҳамда аксирганда сўлак томчилари билан ташқарига чиқади. Соғ одамга грипп билан оғриган бемордан юқади. Бунинг учун соғ одам беморга яқин юрса бас.

Одамлар орасида грипп шамоллаш натижасида пайдо бўлади, деган нотўғри фикр бор. Агар кишига касаллик вируси юқмаса, у шамоллагани билан грипп бўлавермайди. Шамоллашнинг гриппга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Грип саратоннинг иссиқ кунларида ҳам учраши мумкин, куз, қиш ва кўклам ойларида гриппнинг кўпроқ учраши шамоллаш эмас, балки шу ойларда одамларнинг кўпроқ бино ичида бўлишига ва бир-бирига ёздагига қараганда анча яқин бўлишига боғлиқдир. Куз, қиш ва кўклам ойларида кўп учрайдиган ва одамлар «грипп» деб ҳисоблайдиган касаллик грипп эмас, балки тумовдир. Тумовда беморнинг бурни битиб, ундан сув оқади, киши йўталади. Бироқ тумов билан оғриган беморнинг аҳволи оғир бўлмайди. Тумовнинг энг муҳим хусусияти шуки, у юқумли эмас.

Грипп вируси одамга юққандан кейин унинг ҳалқумига ўрнашиб олади ва кўпая бошлайди. Грипп юққандан кейин 1-2 кун ўтгач, касалликнинг аломатлари кўрина бошлайди.

Грипп юққанидан то одам касал бўлганича ўтадиган давр касалликнинг яширин даври деб юритилади. Гриппнинг яширин даври баъзан бир неча соатгача қисқариши мумкин. Масалан, кишига грипп эрталаб юққан бўлса, у куннинг иккинчи ярмига бориб касал бўлиб қолиши мумкин.

Ҳалқумга ўрнашиб олган вирус ҳалқум шиллиқ пардасини яллиғлантиради. Иккинчи томондан, вирус шимилиб қонга ўтади ва одамнинг марказий нерв системасига қаттиқ таъсир қилади.

Грипп тўсатдан бошланади. Одамнинг температураси кўтарилиб, унинг боши қаттиқ оғрийди. Шунингдек, оёқ-қўллари ва бели сирқираб оғрийди, бемор иштаҳадан қолади. Баъзан бир-икки кундан кейин бурнидан озгина шилимшиқ оқа бошлайди.

Гриппга бошқа касаллар қўшилмаса, беморнинг температураси тўрт-олти кундан кейин пасаяди ва бемор аста-секин соғая бошлайди. Касаллик вақтида беморнинг юрак-қон томир системаси фаолияти маълум даражада бузилади.

Грипп оғир ўтганида марказий нерв системаси билан юрак-қон томир системаси қаттиқ заҳарланиши ва бемор нобуд бўлиши мумкин.

Аксари гриппнинг ўзидан ҳам унга қўшиладиган турли касалликлар беморни кўпроқ ҳолдан тойдиради.

Грипп вируси одам организмининг турли касалликларга қарши курашиш қобилиятини жуда сусайтириб юборади. Шу сабабли гриппга турли касалликлар осонгина қўшилади.

Гриппга кўпинча зотилжом касаллиги қўшилади. Соғлом одамнинг нафас йўлларида ҳар турли микроблар жуда кўп бўлади, аммо бу микроблар соғ одамга зарар келтира олмайди.

Соғ организм уларнинг зарар келтиришига йўл қўймайди. Грипп эса организмнинг куч-қувватини жуда сусайтириб юборади, натижада бояги микроблар жонланиб, кўпая бошлайди ва турли касалликларга, жумладан зотилжамга (ўпканинг яллиғланишига) сабаб бўлади. Гриппга зотилжам қўшилганда касаллик бошланганидан кейин 4-6 кун ўтса ҳам, температура тушмай, беморнинг аҳволи оғирлашади. Беморнинг нафас олиши қийинлашиб, йўтали зўраяди. Касаллик кундан-кунга авж олади, бемор жуда ҳолдан тойиб, тез-тез нафас ола бошлайди ва яхши даволанмаса, нобуд бўлиши ҳам мумкин.

Олимлар ана шундай зотилжамни текшириб, бунда ўпканинг зарарланишига бошқа микроблар эмас, балки грипп вируси сабаб бўлишини аниқладилар.

Гриппга зотилжамдан ташқари ўпка касалликларидан плеврит (ўпка пардаларининг яллиғланиши), бронхит (нафас йўлларининг яллиғланиши) ҳам қўшилиши мумкин.

Баъзан гриппдан кейин қулоқ оғрий бошлайди. Грипп бош мияни ҳам зарарлаши мумкин. Бундай ҳолларда беморда марказий нерв системасининг яллиғланиши (менингит ва энцефалит)га оид аломатлар пайдо бўлади. Гриппга турли касалликлар қўшилишидан ташқари, беморда илгари бўлиб ўтган касаллик янгидан авж олиши ҳам мумкин. Масалан, илгари сил билан оғриб, кейин соғайган, ёки сил юқтирган-у, касал бўлмаган беморда гриппдан кейин сил аломатлари пайдо бўлиши мумкин.

Грипп айниқса ёш болалар, организми заифланиб қолган кексалар, юрак касаллигига учраган кишилар учун хавфлидир.

Модомики шундай экан, гриппга бепарволик билан қарамаслик, гриппнинг асосий аломатларини билиш, гриппга хос аломатлар кўринганда дарҳол врачга кўриниш лозим. Врач кўриб, дарднинг оғир-енгиллигини аниқлайди ва шунга қараб тегишли даво чораларини кўради, лозим бўлса, беморни касалхонага жойлаштиради.

Грипп билан оғриган беморни даволашда ишлатиладиган дорилар асосан бемор температурасининг пасайишига, бош оғриғи, бел ва оёқ-қўлларнинг оғришини камайтиришга ёрдам беради, юрак-қон томир системаси фаолиятини яхшилайди.

Оилада бирор киши грипп билан оғриганда бемор касалликни бошқаларга юқтирмаслиги учун йўталганда ва аксирганда оғиз-бурнини дастрўмол билан беркитиши керак.

Мамлакатимизда юқумли касалликлар билан оғриш ва ўлиш анча камайди, лекин биз юқумли касалликларни узил-кесил йўқ қилишимиз зарур.

Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун жамоатчиликнинг ёрдами ниҳоятда зарур. Ўзини гриппдан сақлаган, касалликни бошқага юқтирмайдиган киши, гигиена қоидаларига қаттиқ риоя қиладиган гражданин медицина органларига энг яхши ёрдамчидир.

М. ҚОДИРОВА, врач.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/X да **Травиата.** СССР халқ артисти **Павел Лисицианнинг** хайрлашув гастроли.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 30/X кеч соат 8 да **София Мар** иштирокида «Сиҳрли кеча» тамошасининг давоми.

«ИСКРА (қишки) — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Турналар учади,** кундуз соат 3-50 ва кеч 6-50 минутда **Бир стакан сув.**

«ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Турналар учади.**

«ХИВА» — **Турналар учади.**

«УДАРНИК» — **Леди Гамильтон.**

КАФАНОВ номли, «САЛЮТ» — **Бир стакан сув.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА ҚИШКИ МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ
1 ва 2 ноябрда
КАТТА
байрам концертлари

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳамаджон Мирзаев,** солистлардан **Башорат Хўжаева, Тўхта Рисметова, Ғулом Тожиаълоев,** ёшлар VI Жаҳон фестивали лауреати — **«Баҳор» хотин-қизлар ансамбли** қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
1957-1958 йил
МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ
1 ноябрда
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
Улуғ Октябрь 40 йиллигига бағишланган
байрам концерти

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Фотима Борухова, Комилжон Отаниёзов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Эргаш Шукруллаев, Учқун Ғаниев,** солистлардан **Дилором Шерова, Тоштемир Шарипов, Эргаш Йўлдошев** ва бошқалар қатнашади.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ҳаким Нишонов.**

Программани **М. Қориев** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар кундуз соат 3 дан сотилади.

Учительская кўча, 16/18 уйда турувчи **Нариман Азизович Қосимовнинг** Қоратош кўча, Ставропольский проезд, 3-уйда турувчи Шарифа Ортиқова-Қосимовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 7-участка халқ судида кўрилади.

Навоий кўчаси, 8-тупик, 12-уйда турувчи **Иброҳим Ҳамроевнинг** шу уйда турувчи Солия Каримовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 8-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 05880. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1871.